Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СВОБОДА, СЕРЕДА, 22-го КВІТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 22, 1981 No. 75. VOL. LXXXVIII

Митрополит Мстислав побував у Швайцарії

С. Бавнд Брук, М. Дж. (УПІ). — На початку квітня перебував у Женеві в Швайцарії Блаженніший Митрополит Мстислав і при цій нагоді відвідав Представництво Вселенської Православної Патріярхії в Шамбессі біля Женеви, а 9-го квітня відбув там довшу конференцію з генеральним секретарем передсоборної комісії Вселенського Православного Собору Митрополитом Дамаскіносом.

Супроводив Владику Мстислава член Ради Митрополії УАПЦеркви д-р Аркадій Жуковський, який є професором Державного інституту східних мов і цивілізацій при Сорбоні у Парижі.

До головніших проблем, що були порушені під час цієї конференції, належали: інфільтрація Московської патріярхії по-через Православну Церкву Америки в життя національних Православних Церков на північно-американському терені; 1000-ліття хрищення Русі-України та роля Вселенської Царгородської Патріярхії й України в поширенні християнства на Сході Европи, Друга Всеправославна Конференція для розгляду сучасного стану підготови до Великого і Священного Собору Вселенської Православної Церкви. Ця конференція має відбутися в недалекому часі в Осередку Вселенської Царгородської Патріярхії у Женеві.

Конференція Митрополитів Мстислава і Дамаскіноса відбулася в діловій і надзвичайно сердечній атмосфері, джерелом якої є майже 10-літній безпосередній особистий контакт обох Владик. Дякуючи Владиці Митрополитові за дуже цінні інформації про життя і турботи православних національних Церков у вільному світі та про життя і потреби Української Православної Церкви в діяспорі, Владика Дамаскінос дарував Владиці Мстиславові свою доповідь, що її він виголосив 8-го жовтня минулого року перед учасниками Четвертого Міжнародного Конгресу канонічного права, який відбувся у рамках праць підготови до майбутнього Вселенського Собору. Ця доповідь, що охоплює усі дотеперішні етапи праці для відбуття Вселенського Собору, появиться друком в обох виданнях „Українського Православного Слова" після перекладу її з французької мови на українську і англійську.

Адв. М. Пізнак відвідав Львів у судово-офіційних справах

Ню Йорк, Н. Й. — Д-р Михайло Пізнак, відомий українсько-американський суспільний діяч та адвокат, перебував у днях між 23-им і 31-им березня 1981 року у Львові в справі свого клієнта, якого він обороняє в американському суді.

Як відомо, д-р Пізнак є оборонцем Михайла Деркача, американського громадянина українського походження, якого американський суд притягає до відповідальности за те, що, одержуючи американську еміґраційну візу до Америки в Німеччині, він не виявив факту його приналежности до української поліції під час німецької окупації України, як цього вимагали американські еміґраційні закони.

Д-р Пізнак виїхав у справі оборони свого клієнта, американського громадянина, і тому при його переслуханні свідків у Львові були теж представники американського Уряду. Рівнож представник американської амбасади в Москві зустрів д-ра Пізнака по його прилеті з Лондону; приміщення для д-ра Пізнака в готелі у Львові було теж зарезервоване американською амбасадою.

Д-р Пізнак переслухав чотирьох свідків, зізнання яких були не тільки рекордовані на плівці, але також самих свідків фільмовано. Хоч головний прокуратор, жінка з Москви, говорила по-російськи, всі інші судові урядовці та свідки говорили по-українськи, а запити д-ра Пізнака по-англійськи перекладалися на українську мову.

Всі ці процедури тривали часом до пізніх годин вечора, тим більше, що кожний свідок мав право переглядати на фільмі свій виступ, додаючи або усуваючи певні місця зі своїх зізнань, що на його думку, не були правильно схоплені і записані.

Д-р Пізнак заявив, що Львів є прегарним історичним містом. Мешканці добре одягнені, а з ресторанів і каварень чути часто „рак-енд-рол" і інші жанри західньої музики.

Тому, що судова справа клієнта д-ра Пізнака ведеться далі, М. Пізнак очевидно відмовився дискутувати чи будь що вияснювати про саму суть справи.

Назагал, українці, які зустрічали д-ра Пізнака в Україні по офіційній лінії як урядовці суду, дивувалися, що д-р Пізнак, уродженець Америки, говорить плавно українською мовою. Він сам зрештою говорив, що він є сином українських селян-емігрантів, які приїхали до Америки на початку 1900-их років і які вщепили в нього любов до українського народу, його мови, культури і національних традицій.

Як відомо, д-р Михайло Пізнак був заступником головного предсідника УНСоюзу в роках 1954-1958.

Появилася збірка поезій М. Качалуби

Париж, Франція. — Минулого року, тут на книжковий ринок з Першої Української Друкарні вийшла збірка поезій Михайла Качалуби — поета, публіциста, за професією лікаря, п.з. „Відлуння душі моєї". До цієї 148-сторінкової книжки, що вийшла накладом автора, обкладинку виконала Христина Кишакевич—Качалуба.

За М.Качалубою — ряд інших творів, як „Польові дзвіночки" (вірші для дітей) 1966; „Історія:справа буденна" — новеля, 1965; „Бульварами серця" — збірка поезій, 1971; „Вільним крилом" — збірка поезій, 1972; „Наш талант" — збірка поезій, 1975; „Тріпотіння крилят" — вірші для дітей, 1978; „З моєї одіссеї" — лікарські спомини, 1939; як також інші лікарські праці — статті, фейлетони, що появлялися на Словаччині та в Західній Европі.

Остання збірка поезій М. Качалуби — це вірші родинного, релігійного та суспільно-патріотичного характеру.

У збірці ще знаходяться рецензії та фрагменти з відгуків на творчість автора.

НЕЛАД І СТРІЛЯНИНА не лише зміцнюються в Ливані, але й охоплюють щораз нові райони столиці Бейруту та провінції країни. В Бейруті стрілянина поширилася на район парляменту. Ворожі сили обстріляли забудування парляменту з різних боків і заблькували в них уряд на чолі з прем'єром , який саме тоді там мав нараду.

Прем'єр Тачер відвідала Індію

Ню Делі, Індія. — Дипломатична офензива, що її розпочав державний секретар Александер Гейґ поїздкою на Середній Схід, триває далі. Прем'єр Великої Британії Марґарет Тачер відвідала Індію, де вона відбула довгі і вичерпні політичні розмови з прем'єром Індії, Індірою Ґанді.

Приватна сторінка тих відвідин і розмов була приязною і теплою, але політичні розмови натрапляли на труднощі і розходження. Прем'єр Тачер наголошувала історичні пов'язання й теперішні спільні інтереси обидвох країн, а прем'єр Ґанді підкреслювала різниці в поглядах та оцінках. Ілюстрацією до того була привітальна промова прем'єра Ґанді на летовищі, в якій вона підкреслила з одного боку „привіт такий теплий, як наша погода в цю пору року", але зразу після після того перейшла до „численних важких проблем, які нас ділять". В такій атмосфері пройшли і дальші розмови. Тачер наголошувала „те, що нас лучить", Ґанді „те, що нас ділить".

Ціллю поїздки прем'єра Тачер було запізнати прем'єра Ґанді з поглядами й оцінками Великої Британії і вільного світу про положення в районі Перської затоки та Індійського океану у зв'язку зі совєтською окупацією Афґаністану та дальшими аґресивними намірами. Прем'єр Ґанді зі свого боку постійно поверталася до присутности морської фльоти ЗСА на інтернаціональних водах Індійського океану, але зовсім не добачувала присутности совєтських дивізій в Афганістані, недалеко від індійської границі. Тачер з'ясувала Ґанді, що присутність фльоти ЗСА в тих обширах є в обороні життєвих інтересів цілого вільного світу, в тому також і Індії та за згодою і всебічною підтримкою західніх союзників.

Іншою проблемою, на яку є різні, а навіть конфліктні погляди — це питання доззброєння Пакістану. Пакістан загрожений Совєтським Союзом, якого ворожі дивізії стоять на його кордонах, змушений дозброїтися. Західні держави на чолі з ЗСА погодилися допомогти йому в цьому, а прем'єр Ґанді протиставиться. Прем'єр Тачер намагалася прихилити прем'єра Ґанді до зміни її поглядів і постави, але згідно з даними засобів масової інформації — безуспішно.

Москва скаржиться на Пекін

Москва. — Совєтські газети й інші засоби масової інформації повели тепер сильну протикитайську пропаґанду, закидаючи лідерам Китайської Народної Республіки, що вони „прилучилися до чужого голосу" обговорюючи події в Польщі і не стали в обороні „соціялістичної системи і завоювань соціялізму, а йдуть разом з ворогами соціялізму".

В інформації під наголовком „З чужого голосу" кореспондент совєтського пресового аґентства ТАСС з Пекіну говорить, що китайські засоби масової інформації, а зокрема газети, продовжують коментувати події в Польщі з „позицій імперіялістичної пропаганди". Китайська преса, на думку совєтського кореспондента, переповнена „всякого роду попередженнями" для Совєтського Союзу, подібними до попереджень американських пропаґандивних середників. Наприклад, офіційна ґазета китайських комуністів „Женьмінь Жібао" надрукувала під заголовком „Якщо СССР вторгнеться в Польщу, це викличе серйозні наслідки" пише в неґативному змислі про існуючий політичний і економічний лад в Польщі. У цьому дусі написане також у числі згаданої газети з 31-го березня повідомлення про дев'ятий пленум Центрального Комітету Польської Об'єднаної Робітничої партії. „У цьому повідомленні, — твердить совєтський кореспондент, — проводиться думка про необхідність підтримати реакційних лідерів профоб'єднання „Солідарносьць', які діють проти законного уряду ПНР".

Совєти також жалуються, що „Женьмінь Жібао" усунула з повідомлення всі згадки про те, що „діячі правого напрямку, які проникли в різні ланки „Солідарносьці" намагаються штовхнути країну на шлях повзучої контрреволюції, а також про ті сили в цьому профоб'єднанні, які втягують його в боротьбу з ПОРП і народною державою з антикомуністичних позицій".

Інформацію ТАСС з Пекіну помістили не тільки центральні, але також республіканські газети.

Бонн підготовляє візиту Брежнєва

Бонн, Західня Німеччина. — Речник західньонімецького уряду Курт Беккер повідомив на пресовій конференції про бажання Леоніда Брежнєва відвідати цього року Західню Німеччину у відповідь на запрошення канцлера Гельмута Шмідта, передане ще в липні минулого року в часі його перебування в Москві.

Візита Брежнєва в Бонні зможе відбутися щойно в другій половині року, бо перша половина виповнена різними плянами, з яких найважніший є участь канцлера Шмідта у великій господарській конференції некомуністичних країн в липні в Оттаві, Канада. Для устійнення остаточної дати приїзду Брежнєва Бонн порозуміється зі своїми аліянтами.

Вже раніше устійнена дата прибуття Шмідта до Вашінґтону на зустріч з президентом Роналдом Реґеном. На зустрічі 20-го травня ц. р. Шмідт намагатиметься наклонити Президента ЗСА до приспішення роззброєневих розмов з Москвою. Шмідт публічно заявив, що відсутність таких розмов вплине неґативно на розвиток внутрішніх відносин в Західній Німеччині, а це в свою чергу може попсувати відносини з Вашінґтоном. Заява здивувала аналітиків, бо відомо, що Совєтський Союз примістив у Східній Німеччині біля 200 модерних ракет типу СС-20 з атомовими головками, які можуть досягнути кожен пункт у західній Европі.

Канцлер Шмідт висловив надію, що в половині цього року ЗСА почнуть розмови з СССР в справі обмеження в приміщуванні того рода ракет в Европі. Такі розмови ЗСА вже пропонували, одначе домагалися щоб Совєтський Союз не інсталював своїх. Коли ж він заінсталював, тоді, очевидно, Вашінґтон настоює на приміщенні своїх того самого рода і засягу.

У МАЛЕНЬКОМУ МІСТЕЧКУ ОВКДЕЛ, ЛЮЇЗІАНА, розгорілась расова боротьба між білим і негритянським населенням після того, як білий поліціянт і два негритяни були поранені у перестрілці у негритянській дільниці містечка. Посадник Овкделу Джордж Мовад проголосив виїмковий стан в місті від 8-ої години вечора до 6-ої години вранці. Він наказав тимчасово закрити школи.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗАПОВІВ ПЕРЕГОВОРИ З СССР

Вашінгтон. — Державний секретар Александер Ґейґ заповів, що вже в близькому часі буде офіційне повідомлення про переговори між ЗСА і СССР в справі розміщування ракет в Середній і Західній Европі. Совєтський Союз примістив на терені Середньої Европи, а головно у Східній Німеччині, велике число нових ракет, а в першу чергу могутніх атомових ракет типу СС-20, чим захитав існуючу оборонну рівновагу і змусив західні країни до приміщення нових американських ракет на своїй території.

Очевидно, що Москва після приміщення своїх модерних атомових ракет в Середній Европі робить наполегливі заходи, щоб не допустити Заходу до приміщення своїх і відзискання рівноваги. ЗСА і деякі европейські країни, не зважаючи на це, підготовляють приміщення американських ракет такого самого типу. В тих справах державний секретар заповів недалекі переговори з СССР. Переговори мабуть пічнуться у Вашінґтоні між ним і совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним. Европейські країни, особливо Західня Німеччина і Франція натискають, щоб такі переговори приспішити.

У Вашінґтоні перебуває Йозеф Люнс, генеральний секретар НАТО. Секретар Гейґ в товаристві Люнса відвідали президента Роналда Регена й відбули з ним конференцію саме в цих справах. Крім цього обговорили вони програму нарад міністрів закордонних справ НАТО, яка почнеться 4-го травня в Римі. Порушено також справу продовжування розмов стосовно загального обмеження атомових зброєнь. Згідно з інформаціями з Білого Дому, загальні розмови про обмеження атомових зброєнь зможуть початися щойно під кінець цього або з початком слідуючого року.

Вміжчасі відбуватимуться розмови як у середині між державами НАТО, так і між ЗСА і Совєтським Союзом на різних площинах при нагоді. Наприклад у вересні ц. р. секретар Гейґ зустрінеться з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком в Ню Йорку з нагоди Генеральної Асамблеї ОН. Такі розмови дадуть змогу уточнити дати й місце формальних переговорів.

У світі

В П'ЯТНИЦЮ, 17-го квітня ц. р., закінчився з'їзд східньонімецької Комуністичної партії, який тривав повних шість днів. В останній день цього видовища, що його комуністи називають „з'їздами", дотеперішній лідер Східньої Німеччини Еріх Гоннекер проголосив делеґатам, що його знову одноголосно переобрано на становище першого секретаря Комуністичної партії. У своєму заключному слові Гоннекер прирік вірність принципам „міжнародньої солідарности комуністів", яка, на його думку, повинна бути збережена за всяку ціну. Цей зворот у промові східньонімецького диктатора пояснювали потім кореспонденти і політичні спостерігачі, як заяву готовости Східньої Німеччини допомогти Совєтському Союзові „наладнати" відносини в Польщі. Він взоруючись однак на промові Леоніда Брежнєва, яку він, як відомо, виголосив в Празі, також говорив про дружбу між німецькими і польськими комуністами і потребу зміцнення такої дружби.

В КАНАДІ ДАЛІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БОРОТЬБА за нову конституцію між федеральним урядом в Оттаві і провінційними урядами. Вісім провінцій вже надіслали свої проєкти до конституції, але прем'єр-міністер П'єр Елліот Трудо відмовився навіть розглядати ці проєкти, бо він переконаний, що канадський парлямент прийме урядовий проєкт. Трудо заявив в телефонічному інтерв'ю, що він готовий стрінутись з провінційними прем'єрами, але на жадні уступки він не піде і тому така зустріч ледви чи буде корисною під теперішню пору. З усіх десяти провінцій Канади тільки дві — Онтаріо і Ню Брансвік повністю підтримують урядовий проєкт, а зглядно погоджуються з плянами прем'єра Трудо. У зв'язку з перемогою сепаратистів в Квебеку справа знову ж таки комплікується, бо прем'єр Квебеку Рене Лєвек леліє надії на відокремлення цієї провінції від канадської федерації і створення автономної республіки з французькою розговірною мовою.

ФРАНЦІЯ і взагалі західньоевропейські держави із задоволенням прийняли інформацію про успішний полет у стратосферу американського повітряного корабля Коламбія, який не тільки успішно відбув полет, але також зробив прецизну посадку у визначеному заздалегідь місці, що уважається найбільшим успіхом, бо від тепер подібні кораблі зможуть вилітати з різними завданнями і повертатися в означений час на землю. Президент Франції Валері Жіскар д'Естен переслав від імені французького народу щирі ґратуляції на руки президента ЗСА Роналда Регена, а французька крайова телевізійна сітка перервала, на домагання глядачів, важливі передвиборчі виступи кандидатів на президента, щоб дати змогу французам оглядати посадку американського повітряного корабля. Багато французів в розмові з кореспондентами висловили думку, що зміцнення престижу Америки є рівночасно зміцненням престижу всієї західньої технології.

ДІЮЧИ МІЖ ДВОМА ВОГНЯМИ, лідери Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії вирішили таки піти на домагання доморослих комуністів і перевести в середині комуністичної партії деякі реформи, щоб задовольнити низові партійні клітини. Це рішення знову викликало в Москві велику злість і протести. Речник совєтської сторони Леонід Замятін, виступаючи на телевізійній програмі, засуджував польських „контрреволюціонерів", які пробують далі поглибити внутрішню кризу і підірвати довіря мас до плянів комуністичної партії. Він також перестерігав західні держави перед „безпосереднім втручанням у польські справи".

ПІСЛЯ СЕРІЇ НЕВДАЧ у боротьбі з парляментом та ісламськими скрайніми чинниками президент Ірану Абольгассан Бані-Садр здобув незначний успіх, але зовсім не політичного характеру. Після довгої дискусії йому вдалося добитися до цього, що парлямент ухвалив два мільйони долярів на відновлення президентської палати. Одначе після цієї ухвали ісламські кола збільшили свою атаку на нього, підкреслюючи, що в часі війни та важкої господарської ситуації внутрі Ірану, президент вимагає мільйонових сум на прикрашування палати, в якій він живе. Тоді Бані-Садр загрозив, що звернеться до іранської громадськости, щоб вона пожертвами йому допомогла.

ІВАН КАНДИБА ЗНОВУ АРЕШТОВАНИЙ

Москва.— Щоденник „Ню Йорк Таймс", покликаючись на дисидентські джерела, поінформував у числі з 17-го квітня ц.р., що органи КҐБ поновно заарештували в місцевості Пустомити біля Львова Івана Олексієвича Кандибу. Арешт був переведений ще 24-го березня, але інформація до Москви продісталася досить пізно.

Іван Кандиба

Іван О.Кандиба 1930 року народження, юрист по фаху. В 1961 році він був заарештований за участь в групі львівських юристів, які хотіли створити українську робітничо-селянську партію. Оскільки в Совєтському Союзі існує, як відомо, однопартійна система, то керівники Комуністичної офіційної партії не допускають навіть думки про діяльність якоїсь другої партії і таку діяльність вважають державним злочином. Тому Кандибу і його товаришів судили за статтями 64-ою („зрада батьківщини") та 70-ою („антирадянська аґітація і пропаґанда"). Вирок Іванові Кандибі тоді був 15 років ув'язнення в таборах суворого режиму. Однак, не дивлячись на цей вирок, в 1967 році Івана Кандибу перевели з табору до Владимірської тюрми, де тримали три роки без жадного пояснення.

Як повідомляв журнал Самвидаву „Хроніка поточних подій" у випуску 23-му за січень 1972 року, уже сидячи в Мордовських концтаборах, Кандиба, разом з іншими політв'язнями, підписав звернення до Верховної Ради СССР і до Комісії захисту прав людини при Об'єднаних Націях.

У цій заяві українські політв'язні докладно описували всі беззаконня, яких допускалися керівники концтаборів і КҐБ. В День прав людини І.Кандиба разом зі своїми друзями оголосив був голодівку протесту. У заяві політв'язні закликали визнати статтю 70-ту карного кодексу неконституційною, бо вона протиречить міжнародно-правним зобов'язанням, які прийняв уряд Свєтського Союзу.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, ЯКИЙ ОСОБИСТО брав участь в засіданні бюджетової комісії, заявив, що він доручив своїм співробітникам ближче поінформувати про витрати Уряду трьох консервативних сенаторів, які минулого тижня виступили проти бюджету Адміністрації. Президент Реґен висловив затурбовання, що серед республіканських сенаторів знайшлися опоненти до запропонованого бюджету і тому відповідальні речники повинні зробити все можливе, щоб способом вияснення усунути їхній спротив. Не виключають також можливости, що Президент особисто зустрінеться з тими сенаторами і конгресменами, які опонують до бюджету, як тільки він повернеться до активної праці в Овальному бюрі. Покищо президент Реґен знаходиться під стислою контролею лікарів і вся його активність є дуже обмежена, а також відкликані усі поїздки.

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ ПРАЦІ Б.Р.БРАВН заявив кореспондентам, що, не зважаючи на переговори між Урядом і профспілкою вуглекопів, він не бачить виглядів на скоре закінчення страйку копальняних робітників і підписання нового договору. При тому він дуже дорікав вуглекопам, що вони великою більшістю голосів відкинули, прийнятий до речі їхніми керівниками договір, домагаючись при тому підвишки платень на 52 відсотки, а також інших полегш та кращої медичної опіки. Уряд і керівництво профспілки були погодились на 36 відсотків підвишки, вирівняння життєвого рівня і медичну опіку. Не зважаючи на те, що Бравн погодився зустрінутись з керівниками спілки щераз в кінці цього тижня, він, ані також інші урядові особи, не вірять у скоре закінчення страйку, який триває вже 19 днів.

ПОЛІЦІЯ І СЛУЖБОВЦІ ФБІ, які займаються справою вбивства дітей в Атланті, Джорджія повідомили, що знову знайдено розложене тіло 16-річного Джозефа Белла, який на листі поліції був позначений як пропавший від 2-го березня ц.р. Тіло було знайдено у ріці і тепер медичні спеціялісти досліджують чи він утоплений, чи спочатку забитий, потім вкинутий до ріки. Джозеф Белл є вже 24-ою жертвою негритянських дітей знищених на протязі не цілих два роки. Речники поліції заявили, що подібність вбивства вказує, що і ця жертва була ділом того самого вбивці чи вбивців. Змінність у вбивстві полягає тільки в тому, що його тіло, як також тіла двох його попередників, були знайдені в ріці, а не як попередньо, в лісі задусеними. Поліційні спеціялісти покищо відмовляються від коментарів поки не буде закінчене слідство.

ПОНАД 5,000 осіб взяли участь у масовій політичній демонстрації, яка відбулася в Ню Йорку минулої суботи, 18-го квітня ц.р., біля Головної Квартири Об'єднаних Націй на відомій Гамаршилд плаза, метою якої було запротестувати проти американського вмішування у нібито „внутрішні справи" Ель Сальвадору. Американські пацифісти, які раніше виступали проти війни у В'єтнамі, засуджували рішення президента Роналда Реґена вислати до Ель Сальвадору американських військових дорадників і зброю, вважаючи, що З'єднані Стейти Америки, маючи досвід з в'єтнамської війни, не повинні вмішуватись у внутрішні справи інших держав. На маніфестації з промовами виступали такі відомі пацифісти, як Еббі Гофман, який недавно був засуджений на три роки в'язниці за торгівлю наркотиками, колишня конґресменка Белла Абцуґ і Даніел Берріґен. Усі вони закликали президента Реґена припинити доставу зброї до Ель Сальвадору і, хоч це не було темою протесту, витрачати більше грошей на соціяльні програми, а не військові цілі.

ЯПОНІЯ ОТРИМАЛА від стейтового уряду Теннесі дозвіл на будову автомобільної фабрики за суму понад 500 мільйонів долярів, яка вироблятиме малі грузовики. Автомобільна компанія Ніссан затруднюватиме 2,200 американських робітників і випускатиме річно 180,000 грузовиків марки „Датсун". Речники федерального Уряду заявили, що переговори в цій справі тривають вже два роки і що це є найбільша індивідуальна інвестиція якоїнебудь закордонної автомобільної компанії в ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

До зір

Уже, мабуть, така людська природа, що людина в першу чергу звертає увагу на шкідливі й неґативні справи та події, а щойно відтак на осяги й здобутки. Скільки нарікань та осудів дістається нашій добі від нашого покоління і серед тих нарікань і осудів ми забуваємо, що крім недоліків наша доба є добою небувалих і неймовірних осягів в опануванні міжплянетних просторів, у здійснюванні мрій, про які наші попередники загально думали, що вони так і мріями залишаться. Останнім може найвагомішим здобутком є політ літака Коламбія, який після виконання 36 орбіт довкола нашої плянети і перебування в повітрі понад 54 години, приземлився у Каліфорнії.

Людина, людський геній і людська рука перегорнули ще одну сторінку в історії людського роду і започаткували — нову, вагітну несподіванками і звершеннями. Прагнення людини відірватися від землі давнє, як давня людина, її розум та її мрії. Старинні греки обдарували нас чудовою леґендою про скульптора і зодчого, людину ідеї і майстерности людських рук — Дедаля, який сконструював для себе й свого сина Ікаря крила з метою вирватися з рук короля Крети Міноса. Грецька ідея Дедаля здійснилася — невже ж греки знали, що людина таки колись остаточно переможе повітряні простори, бо про тяжіння землі вони ще не знали — але молодий Ікар, по-молодечому сміливий і нерозважний, не зважаючи на упімнення батька, піднісся зависоко до сонця, яке розтопило віск його крил і за свою зухвалість він заплатив життям.

Коли в липні 1969 року людина ступила на місяць, багатьом здавалося, що це найвищий і остаточний подвиг у здобуванні людиною міжплянетних просторів у нашій добі. Тоді бо людина станула своєю ногою на іншу „землю", на місяць, заперечуючи всі твердження і пророцтва про навічне прив'язання людини до землі. Та це був тільки початок. Людина завжди хотіла й хотітиме — вище, дальше, краще і більше. Вона хоче бути володарем міжплянетних просторів, а не тільки припадковим гостем. І останнім своїм осягом, подорожжю Коламбії вона започаткувала той етап.

Це зовсім закономірне, що вчені нового світу, „люди вільні", як сказав президент Реґен, здобувають ті перемоги. Великий змаг у простори розпочав Совєтський Союз, використовуючи потайки початкові здобутки німецької ракетно-повітряної технології. Першими польотами в міжплянетні простори Совєтський Союз потряс світом. Людина західнього світу у вільних системах почала після того мобілізувати свої енерґії й зусилля. Як звичайно повільніше, відкрито дискутуючи свої замисли й пляни. Але змобілізувавши їх...

Власне вільна людина першою поставила стопу на місяць. А після того знову почався типовий для обидвох світів — вільного і підсовєтського — змаг. Совєтський Союз розпочав „масівку". Вже загублено лік їхнім ракетним міжплянетним польотам і астронавтам. Масою, числом вони шукають переваги й рішення у свою користь. Поступово, в поті чола, без наказів і тиску з гори Захід приготовляв свою Коламбію. І знову переміг.

А тепер москвичі знов будуть продовжати „масівку" своїх ракет у далекі простори, щоб тією масою затемнити осяг інших. А що далі?

Плянів є багато, але найближчий, а може й найвагоміший для дальших осягів — це приміщення далеко від землі, поза її атмосферою, йоносферою і всім іншим та поза земним тяжінням могутнього телескопу, який дав би змогу поглянути в небачене дотепер, відкрити й вивчити незнані й несподівані простори, світи. А може вміжчасі виникнуть інші пляни та ідеї.

Багато так званих практичних людей кажуть: яка ж користь з того? Пішли більйони долярів, за які можна було витворити стільки то матеріяльних дібр, а так „полетіли й повернулися" — і тільки. На короткозорість таких поглядів не приходиться навіть указувати. Вдалий політ Коламбії — це рідкісний науковий здобуток, який відкриває дороґу до безчисленних-дальших, це база для пожвавленої праці в сучасній науково-технічній революції і одна з найвищих точок, осягнених дотепер.

Немає сумніву, що з того осягу виростуть зчасом і матеріяльні, економічні здобутки. Говорити про них сьогодні, це значить віщувати, тож ліпше це залишити. Так само покищо передчасно говорити про оборонно-мілітарні наслідки цього осягу. Саме ті наслідки будуть величезні, але тільки досвід може вказати, в якому напрямі їх використати. Одначе вже сьогодні відомо, що перевага в міжплянетних просторах може забезпечити таку загальну перевагу, що ніякий противник не захоче брати на себе риску починати якусь авантюру на більшу скалю на землі.

Тріюмф Коламбії ще раз пригадав нам, що кінця людським зусиллям, прагненням і осягам немає. Людина прагне й прагнутиме завжди вище — до зір!

Т.Т.

ХВИЛЯ АНТИСЕМІТИЗМУ У ЛЬВОВІ

Антижидівські ексцеси совєтського режиму, які мали та ще й далі мають місце в Києві, знайшли свій відгомін і в інших містах України. Одеса, Чернівці, Харків та деякі інші міста пережили, або переживають антисемітські виступи совєтської влади на меншу скалю.

Різні форми переслідувань

Усі ті виступи проходять під претекстом боротьби совєтської влади з тими особами жидівської національности, які відмовилися від совєтського громадянства і склали заяви про бажання виїхати до Ізраїля. Нагінка на таких осіб, агітація проти них получена з називанням найгіршими словами, викликування антагонізмів і ворожнечі до них — це все щоденні явища. З усіх міст після Києва антисемітські акції у Львові прибрали найширший характер, хоч формами свого вияву вони інші, як ті, що в Києві.

У Києві міліція, КҐБ та комуністична партія при допомозі сексотів і звичайних хуліганів поставили наголос на поліційні міри: слідження людей, ревізії, арешти на вулицях, летовищах, залізнодорожних станціях, суди та запроторювання до „психушок". У Львові не бракувало таких самих мір „совєтської справедливости", але головну увагу покладено на завогнювання публічної опінії, викликування протижидівських настроїв серед населення проти громадян жидівського походження. Щоденник „Радянська Україна", який виходить у Києві, помістив у своєму числі з 27-го березня 1981 року статтю свого кореспондента зі Львова, аґітпропа В. Мартинова. Та стаття відхиляє заслону над протижидівськими акціями, що їх партія і уряд переводять у Львові. Допис Мартинова не представляє повної картини, як виглядала і виглядає нова хвиля нагінки на жидівське населення, але в загальних зарисах, які він подає, можна пізнати її характер. Решту доповняють інші інформації, оповідання туристів, зізнання наочних свідків, листи передані за кордон.

Починається наклепами

У своїй статті „Батьківщиною не торгують" Аґітпроп В. Мартинов намагається представити насамперед „недолю" тих жидів, які недавно виїхали з СССР і опинилися в ЗСА. Він цитує з листа колишньої львів'янки М. Хлєбникової, яка тепер перебуває у Сан Франсиско ЗСА: „Я НЕ ЗНАХОДЖУ собі місця, я вся змучилась, мій стан — на грані відчаю..."

„Дорога моя, хороша моя Галочка!... Усі давно сплять, а я ходжу з кутка в куток, не можу заснути, серце моє розривається... Я потрапила до пекла. Залишилася гола й боса. В мене тут немає ані пенсії, ані роботи, ані свого кутка, ані засобів до існування. І діти від мене відцурались. Я гину."

„Як тільки я опинилася в цьому чужому, химерному для мене світі, зрозуміла, що дорожчого за Батьківщину, мою милу Батьківщину, мій Радянський Союз нічого не може бути. Немає на світі гуманнішого уряду, ніж наш. Немає гуманніших законів, ніж радянські..."

Представивши так життя в Америці й розхваливши совєтський режим, В. Мартинов звертає вістря свого удару проти „сіоністських вербувальників", тобто проти тих, які є буцімто причиною виїзду совєтських громадян до Ізраїля і в світ. Мартинов намагається умовити в читачів, що коли б не було „сіоністських вербувальників", ніхто з СССР не виїздив би у світ.

Пропаґанда антисемітизму

Проти того великого зрушення, яке охопило жидівське населення СССР, а в тому і України совєтська влада організує масові заходи та переслідує кожну невигідну їй людину. Ось читаємо в приватному листі зі Львова: „Ти собі не уявляєш, як стає важко жити. Я не жила під фашистами в часі війни, але з того, що чула від людей, бачу всю подібність їхнього поступування до совєтських органів влади. На роботі нас зацьковують й зіштовхують на щораз нижчі місця, не лише члени адміністрації заводів, але й профспілки, а ще більше парторг і його прибічники ведуть аґітацію проти „жидів", намагаючись викликати ненависть до нас серед наших товаришів праці. В школах наших дітей не допускають до кращих місць, а в університетах та інститутах не лише чинять їм численні перешкоди, але просто для них не стає місця, не зважаючи на те, що в екзаменах вони здобувають потрібні місця..."

Очевидно, що „Радянська Україна" про це все не пише. Але зате газета широко розписалася про аґітаційно-пропаґандивну акцію проти жидів Львова і взагалі проти жидівської культури, традиції, релігії. Цю акцію проводять згідно зі загальним пляном, виготовленим львівським обкомом. Ось деякі елементи тієї акції, як їх подає „Радянська Україна":

„Слід відзначити, що вихованню комуністичного світогляду, активної світової позиції радянських людей приділяють постійну увагу місцеві партійні, радянські, громадські органи. Зокрема, позитивного досвіду у плані послідовного, глибокого і наступального викриття злочинної діяльності міжнародного сіонізму набув Червоноармійський районний комітет партії м. Львова. Я був свідком, як під час моєї бесіди з лектором товариства „Знання" Н. Мовером, до нього дзвонили з заводів різних виробничих об'єднань і організацій Червоноармійського району з проханнями взяти участь у тематичному вечорі: „Антирадянська, антикомуністична сутність міжнародного сіонізму". Успішно пройшли такі вечори в обласній клінічній лікарні, в науково-виробничому об'єднанні „Система", у виробничому об'єднанні „Мікроприлад."

А закінчує цю всю совєтську скандалістику В. Мартинов цінним запитом:

„Про який же антисемітизм в СССР, що про нього галасують за кордоном сіоністи може йти мова?"

Як бачимо, совєтська влада не гребує ніякими засобами, щоб наставляти населення проти жидівських громадян і сусідів. Випробованими методами чорносотенщини й царської охрани та чорної сотні цькує, де тільки може. І тому з тим більшою гордістю треба ствердити, що, не зважаючи на ці всі погромницькі почини й заклики влади, населення України, а також інших частин СССР не дається спровокувати владі і в ні одному випадку не пішло за її закликами. Навпаки, нам відомо, що в численних випадках воно стало на оборону своїх переслідуваних Москвою жидівських співгромадян.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи можете сказати, яке заінтересування нові дисиденти мають в українському релігійному житті тут на поселеннях, та чи включилися в життя парохій?

ВІДПОВІДЬ: Відповідати за всіх дисидентів мені важко. Бо хто кого уповноважує відповідати за інших? Питання віровизнання – це глибоко особиста справа кожного і говорити про неї іншому ніяк не годиться. Отже, я можу говорити лише про себе.

Я ріс та виховувався в умовах атеїстичної (безбожної) держави, де всяка віра була переслідувана, а Українська Церква дорівняна до контрреволюційної організації. Тому нема нічого дивного, що я розумів та розумію Бога по-своєму і з цілою низкою релігійних обрядів не знайомий. Але я старався наблизитись до Бога і прихилити його до себе.

Що я робив для цього?

Я молився ділами і вчинками. Є такий спосіб апеляції до Бога. А за парафію мені буда вся Україна. З життям цієї парафії пов'язане ціле моє життя з його успіхами та невдачами, з його здобутками та помилками. І оглядаючись сьогодні на пройдений шлях, я не маю права сказати, що мої молитви не дійшли до Бога.

Отже, обраний мною спосіб розмови з Богом і обрана для цього парафія виправдали себе. Мої молитви було вчуто.

Великий шлях пройдено. Чи є потреба мені зараз міняти свою парафію і міняти свій спосіб єднання з Богом?

Людська думка, яка втілює Божу мудрість, каже мені, „Ні, такої потреби нема".

Моєю парафією була і є Україна. І я житиму життям цієї парафії до кінця віку. І молитимусь, як і молився, скільки буде в мене снаги й хисту...

Еміґрантська одіссея Кирила Мазура

(З ПРИВОДУ ПОЯВИ КНИЖКИ „СПОГАДИ, ПОДІЇ, ЛЮДИ, ПРИГОДИ")

Українська мемуаристика починає поповнюватись, але вона іще не так багата. Дехто неуважно ставиться до цього жанру публікацій, мовляв, кожний може щось пригадувати. Правда, шлях чи не кожного політичного еміґранта є щось окреме, незвичайне. Але не всі уміють віддати в спогадах те, що цінне; а вже далеко не всі охочі записати пережите і побачене для майбутніх поколінь. Скільки людей, визначних українських діячів, понесли з собою у вічність цінні відомості про нашу близьку історію, про їхнє життєве змагання, ставлення довколишнього світу до українського еміґранта?

Кирило Мазур не займав визначні пости ні в громадському житті, ні у військово-політичних колах у час визвольних змагань; не був він ані в дипломатичній місії, ані визначним ученим. Але його спогади є якраз цінні тим, що дають уявлення нам і новим поколінням про шлях і змагання на крутих дорогах життя пересічного українця-еміґранта. Цей шлях — це справжня життєва драма, своєрідна авантюра, яка в інших умовинах була б темою для популярного роману або була б винесена на екран.

Зрештою, всі ці добрі спогади залишаться документами для історика, матеріялом для соціологів, і навіть у багатьох випадках мають літературну вартість. А кожний читач знайде в тих спогадах цінні згадки про боротьбу за збереження української душі в чужому морі. Тому ці спогади К. Мазура треба рекомендувати українському молодому поколінню для науки і для розваги.

К. Мазур в час визвольних змагань був уже у військовій службі, у царській армії, та з вибухом революції пробирався до українського війська. Його спогади дуже яскраво віддзеркалюють, наскільки це не було легкою справою. Чомусь так багато доброї військової волі розгубилося. Чомусь під Крутами знайшовся тільки один студентський курінь...

Але перед тим іще автор описує своє дитинство в Журавлівці, на Брацлавщині, з багатим козацьким та гайдамацьким минулим. Українська дитина не могла не бути насиченою історичною свідомістю змагань свого народу, з якого закутка нашої землі вона не походила б. Побут, звичаї, релігійне життя і царські імперські та русифікаторські утиски глибоким контрастом врізались у дитячу й юнацьку душу.

Опісля в рядах і переворотах Армії Української Народної Республіки довелося йому пережити відступ перед жорстоким, але побандитськи добре організованим ворогом. Книжка К. Мазура присвячена пам'яті його батька й брата, яких розстріляли червоні займанці.

Коротке перебування у Львові після програної війни є ніби переліком тих сил, якими був багатий народ та які не могли розвинутись через несприятливі історичні умови. Організування допомоги колишнім воякам, початки Тайного Українського Університету, політичні непорозуміння через злощасний Варшавсь-

(Закінчення на стор. 6)

Володимир Душник

НАЗРІВАЮЧИЙ КОНФЛІКТ

Дальша гра між Реґеном і Брежнєвим продовжується на тілі повної неспокоїв Польщі. Покищо, Брежнєв вийшов переможцем, бо на конґресі в Празі він „великодушно" поручив польським комуністам завести порядок у своїй країні. У Вашінґтоні віддихнули з полегшею, що не буде совєтської інвазії Польщі.

Стефан Ольшовський, один з твердо-запеклих польських комуністів, зустрів Брежнєва в Празі, де він і дістав дані інструкції. Компроміс між польською компартією і „Солідарністю" цілком не задовольнив Москву.

Вістря та бойову наставу „Солідарности" зломано до тієї міри, що ця робітнича профспілка починає котитися вділ. До голосу тепер приходять деякі члени компартії, значення і сила якої були притемнені зростом „Солідарности".

Але постава польської компартії ледве чи буде до вподоби Кремлеві. На цих днях відбувається реґіональна конференція польської комуністичної партії в Торуні, де, як відомо, родився славний астроном Коперник. В противагу таким польським комуністам як Ольшовський і інші речники цього з'їзду видвигнули великі домагання відносно зміни системи партії в тому сенсі, щоб влада й сила партії походили з низів, від народу, а не від центрального апарату, згори.

Дальше, в резолюціях винесено домагання прямих виборів комуністичних провідників, а не тих, яких диктує Центральний Комітет партії. Делеґати також домагалися, щоб всі зібрання комуністичних груп відбувалися публічно і щоб були передавані по телебаченні для народу. Вони домагалися цілковитої демократизації комуністичної партії, свободи преси та взагалі, більш „відкритого суспільства". Коротко, вони виступили проти ленінського концепту „демократичного централізму", який є основою совєтського політичного ладу. Щобільше, делеґати в Торуні домагалися, щоб „братні комуністичні партії" в совєтському бльоці були вповні поінформовані про події в Польщі та про внутрішні процеси у польській комуністичній партії.

„Антисоціялістичні" сили, в опінії багатьох делеґатів в Торуні, — це не пересічні члени, які домагаються нових змін і дійсно володіння народу. Ці сили сидять у Політбюрі, і вони привели країну на край економічної і політичної руїни.

Багато делеґатів домагалося уступлення Ольшовського, який навіть мав уступити на власну руку, але на домагання Москви його резиґнації не прийнято.

Торунський з'їзд — це не крайовий конґрес польської комуністичної партії, а т. зв. реґіональна Консультативна Комісія, яка відома з того, що видала із своїх рядів чимало молодих провідників, які вірять в демократизацію комуністичного режиму і стримлять до цього.

Якщо „Солідарність" втратить на силі і зменшиться її політичне значення, — чого можна побоюватися по уступленні з її проводу Леха Валєнси, — річ ясна, що новий реформаторський рух у польській партії раніше чи пізніше мусить зударитися з Політбюром у Москві. Совєтська преса вже тепер таврує „екстремістів" у польській комуністичній партії, маючи на думці саме тих відважних членів партії, які закликають демократизувати комуністичний рух.

Досі Москва була назовні холоднокровною відносно подій у Польщі, обвинувачуючи „західніх імперіялістів" у поширюванні хаосу. Але тепер московський страх випливає з тих глибоких процесів, які проходять в польській комуністичній партії, і які підміновують самі основи совєтської системи як в СССР, так і в сателітних країнах.

Роман Завадович

„З ЛЮБОВ'Ю БАТЬКІВСЬКОГО СЕРЦЯ..."

(І)

Друкуємо повністю слово поета і письменника Романа Завадовича, що його він виголосив під час бенкету, у неділю 22-го березня ц.р. у Чікаго, влаштованого для відзначення його 60-річної літературно-педагогічної діяльности. — Ред.

Філософ Григорій Сковорода, предтеча і вчитель тих, що пробудили український нарід зі сну неволі, проголошував у педагогії принцип вроджених здібностей, які він називав утаєною іскрою Божою в людині, її призначенням чи покликанням. Хто розминувся з своїм призначенням, не використав свого вродженого хисту, з того нема користи ні для нього самого, ні для суспільности.

Моє покликання не зробило мене ні лікарем, ні інженером, ні архітектом, ні ремісником, а тільки вчителем, коло якого притулилося моє письменство. Можна б навіть переставити упорядок — на першому місці письменство, на другому вчительство. Бо коли мені, кількалітньому хлопцеві, ще і не снилося думати про такі речі, як фах, уже щось штовхало мене брати за папір і за перо. Я вже не раз розповідав, що ще Святий Миколай приніс мені оправлений зошит, де я вписував свої дитячі вірші і прозу. Але ще треба було почекати 7-8 років, щоб я мав право зголоситися до письменницького цеху, де майстри від літератури записали мене в челядники. Челядником я був досить довго, бо в той час не було добрих майстрів, що навчили мене чого треба, як це в цехові буває, і „визволили" з челядника на самостійного майстра. І я мусів учитися сам — на творах Глібова, Марка Вовчка, Грінченка, Коцюбинського. Багато допомагали мені Перро, Андерсен, Ґрімми, Велс, Ляґерлеф, Дефо з своїм „Робінсоном", Свіфт з своїм „Ґулівером", Кіплінґ, а передусім наш славний Іван Франко з його неперевершеним „Лисом Микитою". І знайшлася незабаром ще одна особа, якій я багато завдячую: це не був майстер від літератури, лише співробітник і кум — Богдан Гошовський. Не був він мені ні вчитель, ні інструктор, сам не писав віршів — він був передусім редактором і впорядником моїх пісень, але розумівся на літературі. Ми обидва спільно шукали нових засобів вислову, підходу до дітей і так старалися тоді бідну нашу дитячу літературу підняти на вищий рівень під оглядом змісту і форми. Ця співпраця дуже мені придалася.

Та, покищо, треба тут конечно завернути до ґном'ячого віку, коли то моя мама розказувала мені казки, а як репертуар вичерпався, вигадувала свої власні. Це ж вона будила в мене уяву і той дивний чарівний світ фантастичних витворів і фікцій, у якім — як кажуть психологи — живе дитина в своїй родині на правах ґномика-карлика і закрашує своєю уявою гри, забави і всю свою діяльність. А коли закінчився вік казки, я пам'ятаю: вечорами мама читала голосно своїм слухачам повісті Франка, Кобилянської і ще декого і, хоч я далеко не все розумів, вибирав те, що збагачувало мою фантазію.

То був фундамент, на якім виросла моя літературна праця протягом останніх 60-ох років. На цьому психологічному фундаменті будувала свою навчально-педагогічну діяльність школа, що скеровувала мене до творів попередніх письменників. У їх творах я шукав провідних думок, ідей, способу вислову і того всього, що автор переливає зі свого серця в серце свого читача. Це була направду пильна праця, а її плоди появляються щойно тоді, як особовість письменника розгорнулася і дозріла, коли він допоможе своєму читачеві відрізняти добро від зла; коли він навчився писати коротко, просто, щиро і з любов'ю, бо лише це є виявом і доказом літературної майстерности. А з другого боку сказано в теорії літератури, що творчість для дітей є органічною частиною загальної літератури і невіддільною від неї. Творчість для дітей формується на ґрунті для дорослих на основі тих самих законів педагогіки і психології. Коротко кажуть, що для дітей треба писати з такою самою увагою і пильністю, як для дорослих, а навіть — ще краще. Тому добре написаний твір для дітей читається з цікавістю та приємністю дорослим читачам.

Однак, треба пам'ятати, що те, що ми уважаємо літературою для дітей, хронологічно старше, воно на тисячоліття випередило модерну літературу для дорослих. Оці казки і міти, які тепер кормлять уяву дітей, були колись — якщо так можна сказати — літературою для дорослих людей. Це було тоді, коли культура людства стояла дуже низько, коли людство вірило і, навіть у свої релігійно-поганські вірування вплітало оці оповідання про персоніфіковані сили природи, про всякі чудеса і дива, змії-дракони і все те, що людина визнавала за живу дійсність і вірила в неї. Ця література, очевидно, не була написана, вона жила лише в пам'яті людей і передавалася зроду в рід на основі переказування. Коли ж людство звільна виростало з примітивного стану, коли появилося письмо і перші письменники, тоді казки, міти і леґенди перейшли на власність дітей, де вони виконують велику конструктивну роботу.

Але не відбігаймо від теми. Чому я став передусім письменником для молодого покоління? Поперше тому, що в мене було відчуття і зрозуміння дитячої душі. Письменник для дітей мусить в якійсь мірі залишитися дитиною і дивитися на світ, як дитина. Цього не можна вивчити, з тим треба уродитися. Подруге, я побачив, що т. зв. „золота доба" дитячої літератури — як її називають — скінчилася в нас на Франкові і що на тім полі не було видно справжніх письменників для дітей. Потретє, я ніколи не забував вислову Богдана Лепкого, що „діти — це частина народу, до якої належить майбутнє". А ще краще сказав Христос, вказуючи на дітей: „бо таких є царство небесне".

Я дуже уважав, щоб у своїх творах, навіть нехотячи, я не підказав дітям якогось прикладу, що звів би їх на неправильну дорогу. Безперечно, були не раз неґативні приклади, але вони мали викликати в читача відразу і погордість до зла. Зло треба пізнавати, але не можна його наслідувати. В євангелії Марка і Матея написано виразно, що сказав Христос про дітей: „Хто спокусить одного з цих малят, такому було б краще якби млинове колесо повішено йому на шию, і він був утоплений у глибині моря".

(Продовження буде).

Відділ ОЖ ОЧСУ у Ню Йорку відбув загальні збори

Відділ ОЖ ОЧСУ в Ню Йорку відбув у власній домівці Визвольного Фронту річні загальні збори при масовій участі членів.

Збори відкрила голова ОЖ ОЧСУ Марія Лозинська молитвою. Привітавши гостей і подруг, вона коротко зупинилась на фундаментально-ідеологічних напрямних Організації Оборони Чотирьох Свобід України.

Вибрана зборами президія у складі: голова Л.Котик, заступниця — поетеса А.Коссовська-Давиденко, секретар — М.Твердовська, перебрала ведення зборів.

Відчитаний протокол із попередніх зборів прийнято одноголосно.

До Номінаційної комісії ввійшли: А.Заборська-Ґелетей, М.Коваль, С.Чорна, котра негайно зайнялась наміченням нового Виділу на 1981 рік.

З привітами виступили: від Українського Визвольного Фронту мгр І.Винник, він висловив признання жінкам ОЖ ОЧСУ, котрі не тільки виявили активну діяльність у рамках Організації, але зорганізували кухню, дохід з якої призначено на сплачення боргу Дому. Провадять її успішно працьовиті і господарні подруги. З привітом від УПА виступила Ю.Копчинська, закликавши подруг до дружньої співпраці.

К.Василик, голова Осередку СУМ-А, побажавши успіхів у праці, пригадав велику загрозу зматеріялізованого і здеморалізованого оточення, в якому виростає українська молодь, та незаступиму ролю і відповідальність жінки у вихованні української дитини.

Про героїчні подвиги і безприкладні Жертви у Визвольних Змаганнях розповів голова 2-го Відділу ООЧСУ Богдан Качор.

На позитивну співпрацю між Школою українознавства Осередку СУМ-А й ОЖ ОЧСУ звернула увагу у своєму привіті проф. П.Андрієнко-Данчук.

Під час звітувань Управи організаційна молодих кадрів М.Рершітник сказала, що при ОЖ ОЧСУ створено молодечий Відділ, котрий бажає активно включитись у суспільно-ідейну діяльність.

Ширші підсумки діяльности Відділу за 1981 рік подала в своєму звіті голова Марія Лозинська. Ню йоркський Відділ ОЖ ОЧСУ виявив на протязі року у різних ділянках не абияку діяльність — влаштування ширших сходин при відзначуванні історичних дат, подій; вшанування пам'яті героїв, звичайно з мистецькою програмою і рефератами; участь у різних політичних демонстраціях.

Після звіту Контрольної комісії та уділення абсолюторії уступаючій Управі Відділу, Номінаційна комісія прочитала листу кандидатів до нової Управи на 1981 рік: голова-Марія Лозинська; містоголова - Стефанія Бартко; секретарка — Марія Коваль; секретар англійської мови і організаторка молодих кадрів — Марія Решітник; організаційні референтки — Анна Кульченська і Марія Пендзола; фінансова — Катерина Плішак. Культурно-освітні — проф. П.Андрієнко-Данчук, А.Коссовська-Давиденко; імпрезові — Марія Василик, Стефа Чорна; пресова — Анна Заборська-Ґелетей; суспільна опіка — Юля Копчинська, Дора Цибрій; господарські референтки — Софія Когут, Марія Мачула; прапороносці — Меланія Коханська, Дарія Кіра.

Вільні члени: Наталка Хомут, Марія Гусак, Н. Пиль, Марта Кокольська, М.Шалай, А.Баран й А. Грицковян.

Контрольна комісія: Марія Твердовська, Л. Костик, Д.Магаль, М.Пятка, П.Кузьмович.

Після затвердження нової Управи нововибрана голова М.Лозинська у заключному слові подякувала за виявлене їй довір'я, запевнивши, що вона докладе усіх зусиль, щоб його оправдати.

Загальні збори ОЖ ОЧСУ закінчено відспіванням „Не пора".

А.Заборська-Ґелетей

Вперше весняна зелень покриє могилку Соні

Ось-ось, і могилка Соні Богачевської перший раз після її передчасної смерти, встелиться весняною зеленню, але безмежний душевний біль її батьків, діда та бабуні, які її так дуже любили, не зменшиться.

Немає ліків, якими можна б зменшити біль утрати. Не зменшує цього болю і повна свідомість, що ніхто не знає ні дня ні години, коли Господь покличе стати перед Його престолом. І скоро прийде Великдень, потім „День Матері". Хтось чекатиме Соню з китицею квітів.

Тим разом Соня не прийде до матері. Вона там, у небесних просторах, з янголами буде благати Небесну Царицю розвіяти сльози і взвеселити її батьків і дідів.

Маленька Соня шепоче молитву, щоб мама і тато, дідусь і бабуся не тужили і не плакали за нею. Її покликав Всевишній до вічного й безжурного життя. Цю дорогу, дорогу до вічности, показав нам сам Господь, піславши Сина свого, щоб помер за нас на хресті.

Маленька Соня також не забула своїх шкільних товаришок, пластунок-новачок, з якими бувала разом на літніх пластових таборах.

Трудно погодитися з болючою дійсністю батькам і дідам Соні, які багато надій покладали на неї. На жаль, сподівання й надії так несподівано й передчасно обірвалися. Обірвалися як струни, і вмовкли. І це зрозуміло— відійшла дитина, яка щойно ставила перші кроки, щоб зустрінути приготованою світ поза колом батьківської хати.

Безмежний біль за Сонею був поширений на цілу родину по обох боках. Тужили і друзі, що маленька Соня в такому ранньому віці перенеслась по короткій і важкій недузі у Боже селище, від нас далеко. Така Божа воля.

Незабутня Соня народилась 8-го березня 1971 року в Ню Йорку. Батьки вписали Соню спочатку до садочку, а пізніше до народної школи св. Юра. Крім цього, вона ще відвідувала суботню школу українознавства.

Соня належала до Пласту де як пластунка-новачка знайшла собі багато товаришок.

З переїздом батьків до стейту Ню Мехіко Соня опинилася серед чужого для неї оточення. Але Соня давала собі раду. Всі тут знали, що вона українка. Вона в школі розказувала про землю своїх батьків — Україну, про Тараса Шевченка, про українські звичаї і традиції. Вона була горда зі свого українського походження. Її любили. Вона була визначною ученицею в клясі. Соня належала до гарних, привітних і товариських дітей.

У 1979 році Соня брала участь у плавацьких змаганнях, що відбувалися на Союзівці під час „Дня праці", і здобула срібну медалю. На стейтовому ярмарку в Ню Мехіко її нагороджено „синьою стрічкою" за скульптуру з дерева. Соня виявляла різні зацікавлення і обдарування. Але згодом вона несподівано занедужала. Їй довелося переходити різні лікування, які, на жаль, не допомогли.

Коли вся українська дітвора поверталася з літніх таборів минулого літа, 31-го серпня 1980 року перервалася нитка її життя. Соня вже не повернулася до шкільних товаришок у Ню Мехіко, ні до новачок у Ню Йорку, а відійшла з цього світу навіки, залишаючи у глибокому смутку своїх рідних і всіх, що її знали.

На панахиду, що відбулась у похоронному заведенні П.Яреми в Ню Йорку, прибуло тоді багато громадян, як також її товаришки-новачки, в імені яких прощала Соню пл. сеньйор Евстахія Гойдиш. Службу Божу за спокій душі Соні в церкві св. Юра відправив о. С.Шевчук; у ній взяли участь Сестри-учительки, учителі й учні школи св. Юра, які ще довго пам'ятатимуть про дорогу Соню.

М.Г.

Вечір стрілецької пісні

Одного разу виринула думка на сходинах 20-го Відділу СУА у Філядельфії вшанувати пам'ять Михайла Гайворонського, автора й композитора стрілецької пісні.

Містоголова Відділу піяністка Лідія Бульба взяла на себе це завдання. Тому, що вона темою вечора хотіла обхопити всю стрілецьку пісню, поширено назву на „Вечір стрілецької пісні".

І так після доволі довгої і дбайливої підготови врешті цей вечір відбувся у неділю, 29-го березня. Задумано провести Вечір у формі життєпису М.Гайворонського, що відчитається, а до нього будуть відспівані чи відограні поодинокі твори.

Вечір відкрила голова Відділу Лідія Дяченко. Вона подала загальний огляд стрілецької пісні, як вона родилася й розвивалася на тлі Першої світової війни. Стрілецьку пісню творили різні поети й композитори, але головним музикою був Михайло Гайворонський.

Працювали над нею також Лев Лепкий і Роман Купчинський. Тому вона привітала присутню на залі Міку Лепку, дружину Лева, і дочку Богдана Лепкого Софію. Мала дівчинка Ксеня Шуль вручила їм китиці квітів.

Д-р Н.Пазуняк станула біля пульту з життєписом в руках. Цей рукопис первісно зладила Лідія Бульба, а потім спільно вони його опрацювали й доповнили.

Почала вона його моттом „Ода до пісні" Р.Купчинського і продовжувала описом Заліщик, місця народження Михайла Гайворонського. Тут, серед соняшної природи і чудового краєвиду, пройшло його дитинство й юнацтво.

Його сім'я була дуже музикальна, один із його братів також був обдарований. Малий Михась знайшов собі покровителя в стриєчному браті—Василь Цилеснюк тут провадив церковний хор. А в віці 14 років Михайло вступив до вчительської семінарії, де його вчив Франц Коньор теорії і дириґентури.

У віці 17 років Михайло вже провадив мішаний і чоловічий хор семінарії.

У 1912 році М.Гайворонський закінчив семінарію, переїхав до Львова, де записався до Вищого Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка. Тут він студіював скрипку і теоретичні предмети, а також слухав їх у Львівському університеті.

Щоб заробити на прожиток, вчителював у підміському селі Зашкові. Дійшовши до цього місця, д-р Пазуняк спинилась. На сцену вийшов соліст Ігор Кушнір і прегарно відспівав пісню „Ой, нагнувся дуб високий".

Н.Пазуняк продовжувала. Вибухла Перша світова війна, яка дала почин до заснування леґіону Українських Січових Стрільців. М. Гайворонський вступив до нього, ведений своїм патріотичним почуванням. Уже в 1914 році постали дві пісні, що їм судилося стати символом УСС.

Відкрилася завіса на сцені і присутні побачили за нею співочий ансамбль „Калина". Це було 14 молодих пань у чудово стилізованих народних вбраннях. Вони й відспівали при супроводі Лідії Бульби „Ой, у лузі червона калина" і „Видиш, брате мій". Закінчила його сопрановим сольом Ольга Сас.

Читання життєпису продовжувалось. З пам'ятних боїв на Маківці Гайворонський вийшов із захворінням плямистого тифу. Його відтранспортували для лікування на Закарпаття. Там він у часі видужування створив пісні „Йде січове військо" і „Ой, казала мати".

Тепер виступили членки тріо „Соловейки", що ним керує проф. Зоя Маркович, Леся Леськів і Оля Благий. Вони відспівали прегарно пісню Гайворонського; вокальний вишкіл оперової артистки Олени Шишацької.

По видужанні Михайла Гайворонського перенесли до Коша, де він застав добрий хор і оркестру. Власне в цій оркестрі він почав працю і був зв'язаний із нею до 1918 року. Окрім оркестри ще постав тут струнний квартет, в якому брали участь, крім Гайворонського — Ярослав Барнич, Антін Белендюк і Роман Лесик.

Знов Н.Пазуняк перервала читання, і перед публіку виступив скрипаль Петро Прус, щоб вшанувати скрипкову творчість Гайворонського, відограючи два його твори „Думку" і „Серенаду". У великій тиші публіка вислухала їх.

Розпочалась друга зима 1915-16 років. Фронт застряг над річкою Стрипою на цілого пів року. Саме тут розпочалася тісна співпраця М.Гайворонського з іншими творцями стрілецької пісні—Левом Лепким і Романом Купчинським.

У тому часі постали пісні, що їх знову відспівав співочий гурток „Калина". Це було „Гей, там у Вільхівці", слова і музика Романа Купчинського, і „Їхав стрілець на війноньку", слова Р.Купчинського, музика М.Гайворонського. Їх відспівав співочий гурток „Калина" зі сольовим виступом Ігоря Кушніра. На кінці повторила останню фразу Розалін Паскуччі.

Тепер виступило співоче тріо „Соловейки". Воно відспівало „Ой, впав стрілець" і дуже популярну пісню „Синя чічка", слова й музика М. Гайворонського. Супроводила при фортепіяні, як і перше, проф. Зоя Маркович. У тріо співали Леся Леськів, Софія Дейнека і Оля Благий. Вокальний їх вишкіл так само опрацювала оперова артистка Олена Шишацька.

У 1917 році настали великі зміни. Коли стрільці переїхали Збруч і діткнулись пам'яток нашої старовини, ще більше вони пережили цей час і його потрясаючі події. Тоді то постали пісні „Питається вітер смерти", слова і музика Гайворонського, і „Заквітчали дівчатонька", слова і музика Р.Купчинського. Їх відспівав соліст Ігор Кушнір.

Врешті перебування УСС-ів в Єлисаветграді надхнуло їх на пісні „Зажурились галичанки" і „Як стрільці йшли з України", що їх відспівав співочий гурток „Калина" із сольоспівом Ігоря Кушніра. Обидві пісні - слова й музика Романа Купчинського.

Українські Січові Стрільці поділяли долю Української Галицької Армії. Перебуваючи у Кам'янці, Гайворонський працював у театрі, де пізнав Миколу Садовського і зустрівся з Кирилом Стеценком.

У тому часі він опрацював багато стрілецьких пісень для духової оркестри, які, на жаль, пропали.

Потім відступ і поворот до Львова, що був уже під чужою окупацією. Дальша праця для української музики і врешті—запрошення до Америки. Тут Гайворонський у 30- их роках став засновником і дириґентом Злучених Українських Хорів, що мало велику національно-освідомну вартість. А в 1949 році, коли нова еміґраційна хвиля причалила до Америки, перестало битися серце композитора.

Затихли слова Наталії Пазуняк, і вся заля встала, щоб разом із гуртком „Калиною" й іншими учасниками програми відпівати прощальну пісню, що стала гимном УСС-ів „Ой, у лузі червона калина похилилася..." Глибоко зворушена публіка ще довго оплескувала виконавців вечора, потім ще довго обмінювалася враженнями й дякували Лідії Бульбі, що придумала цей вечір і вложила в нього багато праці. Стрілецькі пісні викликують у нас сантимент, а ще й коли сполучені з життєписом їх автора.

Гурток „Калина" постав при парохії св. Благовіщення у Філядельфії два роки тому. Їх заоохотила Лідія Бульба і вона провадить їхнє навчання. Між ними багато тут народжених, що не володіють українською мовою, але люблять українську пісню; при тому вивчають тло і значення кожної пісні. Музичне опрацювання пісень М.Федорова.

Тріо „Соловейки" постало при СУМА з ініціятиви проф. Зої Маркович. Їх вокальний вишкіл—як сказано—є під проводом оперової артистки О.Шишацької. Склад тріо міняється, але проф. Маркович вміє завжди підшукати заступниць, коли котрась із тріо вийде заміж або виїде з Філядельфії. Вона й опрацьовує для них музику і дає фортепіяновий супровід їм.

Обидва панове-солісти вже відомі українській публіці. Молодий бас-баритон Ігор Кушнір співає в хорах і як соліст. Проф. Петро Прус відомий, як скрипаль; союзянки Філядельфії йому вдячні, що він допоміг їм з'ясувати вартість М.Гайворонського, як композитора творів на скрипку. Мистець Роман Василишин зайнявся оформленням сцени.

Вечір закінчився виступом Лідії Дяченко. Вона подякувала всім, що в більшій або меншій мірі займались підготовою цього вечора, і запросила присутніх до багатого буфету, що був виложений при бічному столі.

Л.Б.

Відбувся окружний з'їзд Відділів СУА в Ню Йорку

В неділю, 22-го лютого ц.р., відбувся в Ню Йорку окружний з'їзд Відділів СУА, на якому делеґатки Відділів вибрали нову Управу, що її очолила Оксана І. Щурова. Під час ходу з'їзду делеґатки мали змогу висловити свої побажання, поділитися досвідом з праці. А праця у Відділах була різноманітна, залежно від обставин, потреб і зацікавлення членок. Відділи виконували свої обов'язки супроти Округи та Централі сумлінно та на час. Крім того займалися допомогами в своєму окруженні і поза межами цієї країни: в Україні, Польщі та Бразилії, приєднуючи спонзорів стипендій для потребуючої молоді. 85 відсотків членок передплачують „Наше Життя", Відділи підтримують матеріяльно пресовий та запасний фонди „Нашого Життя". Відділи стараються приєднувати нових членок особистими контактами. Для здобуття фондів на потребу організації Відділи улаштовують розвагові та культурно-освітні імпрези. 83-ій і 89-ий Відділи провадять Світлички; 83-ій Відділ має „Ляльковий театр"; а два Відділи святкували ювілеї: 21-ий святкував золотий, а 89-ий — 15-річчя існування.

Голова Окружної Управи була присутня на святкуваннях і передала привітання та побажання від Округи.

Всі Відділи належать до Українського Музею, а 64-ий і 82-ий Відділи стали „подвійними меценатами". 45 членок Округи є допоміжними безкоштовними працівниками Музею. Перший, 64-ий, 82-ий і 83-ій Відділи займаються придбанням світлин з українського поселення в ЗСА, як теж збирають і виконують знімки з експонатів народного мистецтва. Членки Округи входять до Головної управи централі СУА, до редакції журналу „Наше Життя", СФУЖО, СКВУ, до Управи Українського Музею до місцевого Відділу УККА. Це свідчить про велику активність і вклад праці в громадське життя Округи.

Окружні сходини відбуваються щомісяця; референтки Округи відбули сходини з дотичними референтками Відділів, на яких була присутня голова Округи, Обговорювано пляни праці Відділів, як теж пляновано спільні окружні підприємства.

Сходини були дуже дбайливо приготовані окружними референтками. Виховні й організаційні референтки взяли участь в міжокружних конференціях у Філядельфії. В нюйоркській Окрузі відбулися: конференція голів Окружних управ і засідання Головної управи. Господарська референтка улаштувала при допомозі Відділів для них прийняття.

Дуже часто в праці культурно-освітня, імпрезова та господарська референтки доповняли себе і співпрацювали при улаштуванні спільних підприємств. До таких імпрез належить вже традиційний „День Союзянки", що відбувся на Союзівці 18-го серпня 1980 року. Під час полуденку Лідія Маґун коротко подала історію Округи за 40 років праці та відзначила колишніх голів округи китичками квітів. Господарем був 89-ий Відділ. Для розривки членок і гостей відбулася дбайливо і добре приготована програма під проводом Надії Савчук. „Веселий вечір" відбувся 7-го грудня мин. року під проводом Мих. Баран, імпрезової референтки, на якому Відділи давали точки до програми: веселі пісні, оповідання, вірші, гуморески, анекдоти та сміховинки. Авторами деяких точок були самі виконавці-союзянки, що було особливо цікаво. Вечір закінчився забавою.

Традиційне засвічення „Ялинки" відбулося 19-го грудня під гаслом солідарности з переслідуваними українськими родинами в Совєтському Союзі та з 52-ма американськими закладниками в Ірані, між якими був Михайло Мертінко — українець.

Успішно закінчилася частинна моральна і матеріяльна допомога Іванові Явилякові, колишньому громадянинові СССР, у його намаганні спровадити сюди родину, рятуючи її від великих трудноців і переслідування.

З рамени СФУЖО голова керувала панелем на тему: Конференції в Копенгаґені. В панелі брали участь: Олена Процюк, Дора Рак і Софія Карпінська. Цей панель був переданий в Україну „Голосом Америки".

Заступниці голови: Лідія Маґун і Розалія Полчій, допомагали голові Оксані І. Щуровій репрезентувати Окружну управу на різних імпрезах, річних зборах і ювілеях Відділів, як теж на імпрезах поза СУА, а саме: у відзначенні „Тижня Слов'янської Культури". З рамени комітету для проведення „Тижня Слов'янської Культури", в якому брала участь Розалія Полчій, була поставлена опера „Катерина" в Ґлен Кові 27-го квітня 1980 року. „Тиждень Слов'янської Культури" започатковано проголошенням його 14-го жовтня мин. року в Сити Голл. В Колумбійському університеті проведено симпозіюм на тему „Слов'янська етнічна преса". Тоді ж відбувся в Доннел бібліотеці концерт, під час якого 83-ій Відділ улаштував свою виставку. На Слов'янському балі співала відома в Ню Йорку серед української громади молода співачка Лариса Маґун-Гурин.

Округу репрезентували представниці СУА на 80-річчі Братського Союзу 40-річчі священства пароха церкви св.Юра в Ню Йорку о. д-ра Володимира Ґавліча, ЧСВВ. Округа запросила братів Лехітських взяти участь у програмі в Клюбі Естонських Жінок під час відзначення 63-ої Річниці незалежности Естонії. В привіті згадувала Розалія Полчій про паралельність українських і естонських змагань і висловила бажання, щоб обидві країни здобули волю і незалежність.

Голова Оксана І.Щурова взяла участь: у відзначенні „Жінки за мир", що відбулося 27-го квітня мин. року, улаштованому Національною Радою жінок Америки; у панелі 14-го листопада на тему: Жінка; вибір професії, освіти, родини, де відзначено 6 молодих професіоналісток; та 10-го грудня у панелі на тему Універсальна Декларація Прав людини" була присутня Ірина Куровицька.

Люба Артимишин

29-ті річні загальні збори кредитівки „Самопоміч" в Детройті

Річні загальні збори кредитової кооперативи „Самопоміч" в Детройті з року на рік чимраз більше стають не лише нагодою для Дирекції здати звіт, з членству запізнатися з ним, його схвалити чи висловити застереження, але також товариською зустріччю членів цієї кооперативи, під час якої відповідна програма змістом запевняє приємне проведення часу і в той спосіб зміцнює внутрішній зв'язок цієї великої кооперативної громади.

День загальних зборів у неділю, 29-го березня, був проголошений днем кредитівки „Самопоміч". В усіх українських церквах були відправлені Служби Божі в намірені українського народу. Чисельно зібрані члени вислухали звіту голови Дирекції інж. Любомира Липецького, в якому він вказав на постійний ріст кредитівки як під оглядом числа членства, так і під оглядом росту майна.

Провідною думкою його звіту було бажання представити членам важливість придбання нових членів для дальшого розвитку кредитівки, заохотити до членства тих українців, які досі не свідомі того, скільки користи для себе і для цілої української спільноти принесло б скупчення всього українського капіталу в українських руках.

Вказуючи на широку колеґіяльність управи кредитівки (13 комісій), голова з вдоволенням ствердив віддану працю членів Дирекції, комісій і працівників, з управителем Борисом Блюйом на чолі, не забуваючи при цьому відмітити 20 років праці С.Федак.

Ідучи з духом часу, в кредитівці вже пара років членом Дирекції є жінка мгр Романна Дигдало. Оцінюючи також особистий вклад праці, асистентом управителя назначено Марію Кахній. Довір'я членів до своєї установи було найголовнішим чинником її постійного росту.

Також відрадним явищем у правлінні кредитівки є те, що членами Дирекції є люди середнього віку, фахові економісти, які своє знання поглиблюють досвідом, здобутим на високих постах в американських підприємствах та урядах.

Інж. Олександер Серафин скарбник кредитівки, звернув увагу на естетично оформлений річний звіт, який був розісланий членам перед загальними зборами, що дало членам нагоду проаналізувати наведені суми. Він звернув увагу на число членів, яке зросло до 5,051, як також на активи, які виносили 16,824.000 дол. і які вже до часу загальних зборів перейшли суму 17 мільйонів.

Кредитівка без найменших труднощів могла платити своїм членам високі відсотки за „money market certificates", завдяки вмілій політиці інвестиційної комісії, яку очолює багато років Володимир Гупалівський.

Голова Контрольної комісії Микола Татарин насвітлив працю цієї комісії, ствердив правильність усього діловодства і поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Дирекції, що перейшло одноголосно.

Дискусія над звітами відзначалася річевістю запитів і вичерпними відповідями голови і скарбника. Найбільше цікавило членів підвищення суми обезпечення до 2,000 дол. Детально вияснював цю справу інж. Дмитро Григорчук, представник ЦУКА, який при цьому вітав збори від імени Централі українських кредитівок. Степан Зубаль, в імені „Рідної Школи" дякував кредитівці за постійну видатну фінансову допомогу українським школам, чим звернув увагу присутніх на суспільно-патріотичну діяльність кредитівки.

Голова Дирекції вияснив також, що ціллю товариської зустрічі, яка відбудеться по загальних зборах, є зміцнити контакт із членами. Виповнення цього своєрідного зобов'язання відносно членів стає рівночасно успішним пропаґандивним засобом.

Степан Щуровський, секретар Товариства „Самопоміч", привітав збори від цієї організації і, будучи рівночасно головою Номінаційної комісії, запропонував трьох осіб на наступні три роки до Дирекції: Роману Дигдало, Володимира Гупалівського і д-ра Юрія Розгона. До Кредитового комітету — Дарію Бравн, Марту Тарнавську і Мирослава Прийму. Збори прийняли цю листу одноголосно.

Товариська зустріч стягнула 450 членів. Обмежене число місць не дозволило помістити всіх членів, які бажали прибути на цю зустріч. За цю прикрість, яка їх зустріла, Дирекція прохає вибачення.

Використовуючи таке велике число присутніх, голова Дирекції ще раз підкреслив потребу приєднування нових членів, обіцюючи нагороди на наступних загальних зборах для тих, які приєднають певне чило нових членів. В такому самому дусі говорив знову інж. Дмитро Григорчук. Ведення програми товариської зустрічі перебрав інж. Василь Колодчин. Він представив членів Дирекції та голов комісій і покликав до слова голову інформаційної комісії д-р Ю.Розгона, організатора зустрічі. Він висловив подяку Я.Конопадові за плянування і організування зустрічі, а відтак представив виконавців мистецької частини програми, співака Ед Іванка і піяніста Тому Гринькова. Обидва артиста захопили публіку виконанням своєї програми, вповні оправдуючи сподівання публіки.

На першому засіданні нововибраної Дирекції уступаючий голова Любомир Липецький запропонував систему вибору, в якій кожний член Дирекції мав би нагоду стати головою і керувати кредитівкою. На його думку, голова Дирекції не повинен бути довше на цьому пості, як два-три роки. Заступником голови повинен стати директор, який погодився б в майбутньому стати головою. Таким чином в проводі кредитівки буде постійний приплив свіжої енергії, нових ідей і збагачення досвіду у веденні кредитівки серед більшого числа директорів.

Беручи під увагу цю пропозицію, на голову Дирекції вибрано дотеперішнього містоголову інж. Богдана Андрушкова, його заступником — інж. Олександра Серафина, секретарем — мґр Романну Дигдало, скарбником — Володимира Гупалівського.

Володимир Баран

Фонд Київ збагачує Гарвардську україніку

Український книжковий фонд родини Кий у головній Гарвардській бібліотеці (Вайднер) уможливив закуп рідкісних матеріялів для української гарвардської збірки у березні 1981 року. Адміністрація Гарвардської бібліотеки придбала ці матеріяли від мікрофотографічної та видавничої фірми Юніверситі Мікрофільмс Інтернешенел .

Ця фірма видала передруки унікальних матеріялів з історії і культури дореволюційної російської імперії. Передруки зроблені з оріґіналів, які містяться в Гельсінкській університетській бібліотеці. Перевірка головних бібліотечних каталогів ЗСА і Канади виявила, що цих матеріялів нема в американських бібліотеках. Значна кількість передруків — це матеріяли з історії і культури України. Використано тепер нагоду, щоб доповнити прогалини ретроспективних матеріялів в українській гарвардській збірці. Такі матеріяли сьогодні дуже коштовні, і в наслідок високих цін і браку фондів університетські бібліотеки не часто роблять такого роду закупи. Але щедрість відомих меценатів Василя і Лідії Київ, створений ними український книжковий фонд в Гарвардській бібліотеці дав забезпечення можливості доповнювати україніку потрібними матеріялами

Вже закуплено 37 передруків, з них 34 були надруковані на українській території, окупованій давньою російською імперією, а решта — у Петербурзі й Москві. Тематика цих передруків охоплює такі ділянки українознавства: історія Церкви і біографія церковних діячів, етнографія, українська література, краєзнавство України та спеціяльні теми з історії України.

Для ілюстрації подаємо назви деяких передруків: „Український етнографічний збірник", видання Українського Товариства в Києві, том І, під ред. Ол. Шраменка, Київ, 1914; „Український науковий збірник". Москва, видання Українського Наукового Товариства у Києві, 1915-1916; „Вечорниці"; український гумористичний збірник. Харків, 1908; „З-над хмар і з долин"; український альманах; збірник творів сучасних авторів року 1903. Впорядкував Микола Вороний. Одеса, 1903; як теж — Арандаренко Н. „Записки о Полтавской губернии", составленные в 1946 году. Полтава, 1848-1952; Братчиков А. „Материалы для исследования Волынской губернии". Житормир, 1868-1869.

Оксана Процик

Союзова діяльність — „братські зв'язки"

(М.К.) Члени УНСоюзу з різних стейтів ЗСА беруть участь у проєкті „братські зв'язки" з наміром поділитися з місцевими діячами, особливо з тими, які мають вплив на публічну опінію, інформаціями про УНСоюз, про Україну та про українську громаду в Америці.

Союзовці від стейту Ню Йорку аж до стейту Вашінгтон нав'язують контакти з журналістами, радіотелевізійними репортерами, міськими та стейтовими урядовцями, викладачами та вчителями з цілю поінформувати їх про українське населення в їхньому стейті та про діяльність місцевих Відділів УНСоюзу. Проєкт „братські зв'язки" був запляйований Крайовим Братським Конгресом - організацією, яка об'єднує 98 різних братських союзів (включно з Українським Народним Союзом).

Цей проєкт вияснює характер, цілі та завдання братських організацій, популяризуючи їхню діяльність у місцевих громадах. В рамках тих акцій деякі союзовці вже звітували про свою участь у проєкті.

Ярослава Вілліямс, секретар 171-го Відділу УНС в Сейнт Луїсі, Мізурі, зустрілась з посадником свого міста Джімом Конвей. Я. Вілліямс заявила, що вона з великим задоволенням зайнялась цим проєктом тому, що вона мала можливість виявити осяги та завдання української громади перед американським суспільством. Я. Вілліямс під час розмови з посадником порушила важливі теми, з якими посадник не був ознайомлений, а саме про українську громаду в Америці та події, які спричинились до української еміграції після Другої світової війни. Посадник зацікавився діяльністю українців і виявив свою підтримку українській громаді в Сейнт Луїсі.

На західньому побережжі Америки студентка Романна Рудник, дочка інж. Августина Рудника, предсідника 79-го Відділу УНСоюзу, також поділилася своїм успіхом. Вона сконтактувалася з департаментом суспільних наук у Каліфорнійському стейтовому політехнічному університеті, у Помона, Каліфорнія, де вона студіює соціяльні науки.

Р.Рудник, стипендистка УНСоюзу, перевела в клясі дискусію про Україну, про українську громаду в Америці та про УНСоюз. Р. Рудник подвердила, що на жаль, студенти цієї кляси не знали багато про СССР і більшість думали, що Україна й Росія не одне і те саме. Студенти були захоплені новим відкриттям, до до якої міри українське зорганізоване життя розвинулося в Америці. Вони завважили, що панна Рудник пишається своїм походженням, і її ця заувага дала велике задоволення. Сама вона є членкою 257-го Відділу УНС.

. На півночі, в Сієтлі, Вашінгтон, Вікторія Клос, членка 496-го Відділу, також погодилася зайнятися проєктом. В.Клос пов'язалася з Розанною Роєр, дружиною посадника Сієтлу, колишньою президенткою та теперішньою діячкою у вашінгтонській організації Етнічної Спадщини, в якій В.Клос також є активною членкою. Ось як В.Клос описала проєкт „братські зв'язки": обидві вони радилися, яким способом поширити подібні акції в стейті Вашінгтон, щоб нав'язати контакт між різними етнічними групами. У зв'язку з цим проєктом В.Клос запросила до себе товариство місцевих жінок — американок, на перекуску і показ писанок. При цій товариській зустрічі В.Клос оповідала жінкам про Український Народній Союз і про братську діяльність, яку веде УНСоюз. Захоплені писанками, жінки дуже зацікавились людьми і країною, звідки цей надзвичайний рід мистецтва походить.

Інші союзовці ще будуть звітувати про діяльність у їхніх околицях, присвячену цьому проєктові, що триватиме впродовж 1981 року. Опісля Крайовий Братський Конгрес оцінить висліди й упіхи проєкту. Канцелярія Братських Зв'язківпри УНСоюзі задоволена теперішніми осягами і сподівається дальших успіхів.

Особи, які зацікавлені брати участь у такому проєкті, можуть звернутися до: Марти Кордуби, c/o UNA 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Ярослава Вілліямс (Відділ 373) з посадником Сейнт Луїсу, Джімом Конвей.

Вікторія Клос (496-ий Відділ, Сієтл, . Вашінгтон)

Університет Ратґерс гостив етнічний фестиваль

Двоетнічний слов'янський фестиваль-концерт в університеті Ратґерс у Нюарку в неділю, 12-го квітня ц.р., пройшов з великим успіхом.

В модерному будинку Робсон Голл, оточеному в цій порі року рядами квітучих біло-червоних кущів, і серед недільної тиші немов завмерлого міста, численно зібрана публіка втішалася українськими і польськими виступами. Два слов'янських народи запрезентували рідну мистецьку культуру у піснях і танцях, що так різняться між собою іншою мелодикою, ритмікою і строями, питоменними духовності, світосприйманню і традиціям обох сусідських народів.

Концерт розпочав виступ українського хору „Думка" під дириґентурою Семена Комірного, при фортепіяновому супроводі Ірини Фабрики. В програму ввійшли такі пісні: „Торжественна Кантата", Ст. Людкевича; „Ой, ти гарний, Семене", ар. О.Чишка; „Ой, кум до куми залицявся", ар. Ст. Людкевича; „На світанку", О.Білаша; „Туман хвилями лягає", М.Лисенка, та вибір із „Вечорниць" П.Ніщинського, з сольо О.Гельбіґа-тенор, і С.Раковської-альт.

В українській частині програми далі брав участь танцювальний ансамбль „Волошки з Філядельфії під мистецьким керівництвом Зої Корсун в двох серіях танців, укладу хореографів М.Жуковина, М.Комічак, З.Корсун і Роми Прийми-Богачевської. Молоді танцюристи з темпераментом і прецизією танцювали, а барвні строї з двох українських областей причинилися до ефектовности виступів, які публіка супроводжувала оплесками.

У великому контрасті до бравурности українських танців був виступ ансамблю бандуристів, дискретний своєю настроєвістю та звуковістю цього історичного українського інструменту. Спершу чотири бандуристи заграли традиційну мелодію „Стукалка", а дальше з участю ще чотирьох — заспівали при супроводі бандур „Прощай, прощай" - слова і музика Г. Надретнього, народні пісні „Ой, у полі могила", „Жито мати" і „Ой, гоп" (ар. Д.Піки) та композицію для бандур Григорія Китастого „Гомін степів". Цей молодий ансамбль при Ратґерс веде Юліян Китастий.

Польська програма складалася з участи відомого мішаного хору „Арія", що відспівав кілька пісень під дириґентурою проф. Юрія Ґарбєня, а басову арію з опери „Страшний хутір" С. Монюшка заспівав Казимир Ґанський. Невеликий танцювальний ансамбль з Брукліна затанцював з легкістю кілька польських народних танців і вивів аристократичний польонез і традиційну мазурку.

Двогодинну програму заповідали студенти Марія Юрах і Роман Кікта. Переважала неукраїнська публіка. Трохи дивно, що українські мешканці Нюарку й околиці не виявили належного зацікавлення такою гарною імпрезою, зокрема дуже вартістою для дітей і молоді. Не вдаючись в детальну критику - всі точки в загальному були на доброму рівні та могли вдоволити вибагливу публіку, а численною присутністю слід було дати піддержку і заохоту ініціяторам продовжувати цю працю.

Як відомо, організатором і координатором фестивалю є від кількох років Тарас Гунчак, професор Ратґерського університету. Завдяки йому тут від минулого року включено в музичні студії курс гри на бандурі, що його провадить Юліян Китастий. Він, м.ін., заохочує і не-студентів включатися в ансабль бандуристів, щоб продовжувати і плекати це стародавнє українське мистецтво.

Ця двоетнічна імпреза відбувається під спонзорством університету і завдяки прихильності провоста Джеймса Е.Янґа, який і відкрив концерт привітальним словом.

Рівночасно в елеґантній прийомній залі цього центру влаштовано виставки обох національних груп. Просторе приміщення дало змогу атрактивно розмістити експонати української народної творчости, що складалися з автентичних предметів з України та сучасних робіт українського жіноцтва на поселеннях.

Виставлені предмети були із приватних збірок: Надії Іванчук, Марії і Ольги Плакиди, Євгенії Харченко, Божени Ольшанівської й інших. Окрему збірку кераміки на трипільських мотивах виставила Мотря Янюк, а збірку писанок дала Євгенія Харченко, яка і демонструвала їх писання.

Увагу звертав модель церковці-репліка гантерської церкви, роботи артиста різьбаря Володимира Мазяра, та великодній стіл із традиційним свяченим, приготований Любою Горалечко.

Українську виставку спонзорувала Окружна управа Союзу Українок у стейті Ню Джерзі, а координатором була Надія Іванчук, колишня референтка мистецтва при ОУ. Референтка зв'язків Округи Ліда Бойко запрезентувала автентичний борщівський стрій з колекції Б.Ольшанівської.

Виставку польських предметів: різьби, ручних робіт, ляльок, типових витинанок з паперу й іншого приготували члени Польської Культурної Фундації. Одначе центральне місце зайняли тут інформативні таблиці з описом сучасних подій в Польщі під великим написом „Солідарносць". Очевидно портрет найвизначнішого поляка Папи Івана Павла II займав почесне місце. Збірку польських писанок виставила Цецилія Цєцкевич, яка досліджує їх і спеціялізується в їх виконанні. Її оригінальний стрій був з околиць Курпя.

Збірним засиллям усіх співучасників фестивалю — організаторів і тих, які брали участь у концерті, та тих, що приготували виставки, запевнено успіх цієї потрібної імпрези, що виконує важливе завдання збереження етнічно-національних традицій і причинюється до гармонійного співжиття, взаємного розуміння і пошани поміж поодинокими групами цього стейту.

Треба ще додати, що, немов у продовження недільної імпрези, наступного дня в цьому ж приміщенні відбувся „Український День" з різноманітною програмою заходом Українського Студентського Клюбу, що його очолює Марійка Юрах.

Д.Рак

Українська „пляжа" в Римі

Підсоння Італії зі сухим і здоровим кліматом завжди притягало туристів до Риму, де також є багато залишків культури зі стародавньої доби, середньовіччя, як і новіших часів, що дає особливу можливість приглядатися до розвитку духового й матеріяльного надбання людства за останні два-три тисячоліття.

Стара частина Риму, яка була добре розбудована ще за часів Римської імперії, особливо цікава, хоч з деяких імпозантних архітектурних споруд залишилися лише частини стін, фундаментів тощо.

В цій старій частині Риму, недалеко, — десять хвилин ходу, — від головного вузла поїздів, є Патріярший двір — недавно відновлена посілість Патріярхом Йосифом. Є це величезна будівля з кількома поверхами, де в горішній частині приміщений музей;у долішній — багато кімнат, взірцево прибраних українськими сестрами з Бразилії, для гостей; канцелярія Патріярха й чудова церква Сергія і Вакха; а в підвалі — простора їдальня з кухнею, де все проходить у дружній українській атмосфері.

Господарями Патріяршого двору в літньому сезоні бувають, звичайно, п-во Кобилянські з Перемишля. Д-р Кобилянський і його дружина — незвичайно культурні й приємні люди та дуже побажані під час літнього часу, коли то сюди прибуває багато людей. Чимало подорожуючих по Европі, особливо молодь, повертає сюди на смачні обіди або раннє Богослуження, хоч і бувають вони в своїх чи чужих турах по Римі.

Оплата за кімнати й харчування дослівно мінімальна. Правда, заможніші відвідувачі чи мешканці Патріяршого двору дають пожертви, а в Римі — це вигідно робити, бож приблизно за п'ятнадцять долярів можна бути 10.000-им фундатором, змінивши доляри на італійські гроші.

В Патріяршому дворі є також „елевейтор", який має прастарий вигляд, але працює справно, так що ним можна виїжджати навіть і на дах цієї просторої будівлі; де є на це відповідна прибудівка. На даху зовнішні стіни будівлі мають видовження вгору приблизно на півтора метра, а кругом них розташовані карликуваті деревця, що надає вигляду добре загосподареного городу. Є тут літом чимало пляжових лежаків і парасоль, та водограй, який за потисненням ґудзика охолоджує гостей української „пляжі" в Римі.

З цієї „пляжі" видно майже всю частину старого міста, включаючи руїни горезвісного амфітеатру - Колізею з першого століття по Христі, де гинули й перші християни за приналежність до підпільної Христової Церкви, змагаючись майже голіруч з дикими звірами, розважаючи імперських горожан.

В Патріяршому дворі мешкають студенти Українського Католицького Університету, що на літні семестри з'їжджаються з цілого вільного світу. Під час „пляжування" під парасолями та на вигідних лежаках студенти також повторюють лекції, роблять нотатки тощо. Здається, що поєднання приємного з корисним зближає до ідеальности особливо українську молодь, яка чомусь аж надто часто зникає в чужому середовиці...

Деяким студентам ця „пляжа" настільки подобається, що вони залишаються ще на певний час після закінчення „Вакаційного курсу" в Українському Католицькому Університеті.

Цьогорічний „XII Вакаційний курс" закінчиться 19-го липня, так що є ще досить часу, щоб продовжити пляжу під італійським сонцем та ще вспіти на час до Мюнхену на педагогічний, українознавчий курс при Українському Вільному Університеті, які розпочинаються при кінці липня. Будучи в Европі, з цього певне число студентів користає, бож до головної станції потягів недалеко й оплата за переїзд з Італії до Німеччини (Мюнхену) особливо дешева. Подорож через гори Альпи, їхнє південне й північне підгір'я дуже мальовнича, а тут знову нові й поновлені зустрічі для молоді дають особливу приємність і користі, які академічна молодь завжди оцінює, створюючи рівночасно запоруку для існування української науки на поселеннях.

Взагалі туристи українського походження як молодшого, так і старшого віку, які перебувають у західній Европі, а не вступають до згаданих культурних центрів, зазнають поважних втрат як з приватної, так і з національної точки зору. Не забуваймо, що українська наука на чужині існує лише завдяки патріотам, великим шанувальникам рідної батьківщини та її культурних надбань.

д-р М. Паламар

Шевченківські роковини в Озон Парку

Як щороку, так і цього березня Шевченківські святкування відзначено заходом Відділу УККА при співпраці місцевої Школи українознавства. Програму Свята переважно виконали учні школи—від садочка починаючи, на найвищій клясі кінчаючи.

Програму започаткував місцевий церковний хор, який відспівав „Заповіт", що його публіка вислухала стоячи, та „Думи мої", муз. Гнатишина. Хором керував проф. Білостоцький.

Імпрезовий референт Відділу УККА В.Босак коротко з'ясував ціль Шевченківських святкувань і значення Шевченка для українського народу. Далі слідували деклямації, а саме: учні садочка В.Палчинська та М. і П.Варивода деклямували вірш „Тече вода", а учні 2-ої і 3-ої кляс, І.Дацьков, Г.Гаткі, А.Дзюбак і Д.Боднар, деклямували збірно вірш Шевченка „Думи мої".

З піснею „На городі коло броду", муз. Чайковського, виступали в дуеті Валя й Катерина Наливайко, а далі в терцеті В. і К.Наливайко та Ніна Гончаренко відспівали „По діброві вітер віє", народну пісню в обробці Верьовки. Акомпаньямент до обох пісень був у фахових руках Марти Мачай.

Святочну доповідь виголосив вихованок СУМ-А з Менгеттену Роман Зварич. Він змалював часи Шевченка; коли народові грозила цілковита заглада, але Шевченкові твори, а головно політичні поеми влили в український народ свіжу віру, створили модерну українську націю.

На творчості Шевченка виховувалась колись молодь минулих поколінь,- виховується на ній і тепер. Закликом Шевченка „Борітеся,поборете" просякнуті були і лицарі Крут, Базару та й найновіші лицарі ОУН і УПА. Доповідач наводив цитати безсмертних поем Шевченка та цитати з творів на тему Шевченка таких авторів, як Дмитро Донцов та Євген Сверстюк.

Учні 3-ої та 4-ої кляс Т. Бабська, А.Новик, І.Дзюбак, І.Яшин, М.Варивода та М.Холєвка збірно продеклямували вірш „Кобзар". Першу частину програми закінчив гурток бандуристів: Л.Чорна, Х.Баранська, І. Івасишин, М.Йовик, О.Ходоба, Н.Гуменюк, В.Гончаренко, Я.Галатин, А.Гаткі та К.Васло, які відограли й відспівали „Сонце гріє", „Зоре моя вечірная" муз. Степового, „Стукалку"— кобзарський танок, і „Ой, гоп, тини-ни" в аранжеровці Піка. Цей гурток, який засновано тут два роки тому, побільшений декількома бандуристами з Асторії, зробив великий поступ і справив дуже миле враження. Гуртком опікується пані Івасишин.

Другу частину програми розпочав квартет у складі: Валя й Катерина Наливайко, Галя Гарматій і Ніна Гончаренко, до акомпаньяменту М.Мачай, що проспівав дві пісні: „Розриту могилу", муз. Роздольського, та одну народну пісню.

Студент А.Гарматій продеклямував уривок з поеми „Гамалія". Вірш „Поклін Тарасові" виконали учні 5-ої й 6-ої кляс Школи українознавства: А.Яшин, Б.Дацьков, Л.Холєвка та В.Холєвка. Вірш Зої Когут „Шевченкові" деклямував А.Гаткі, а уривок поеми „Сон" виконала Л.Коваль.

Серію деклямацій закінчили учні 7-ої кляси: М.Левицький, Т.Палчинський, Б. Мудрик і К.Васло, які деклямували вірш Шевченка „Тарасова ніч".

Місцевий хор проспівав „Сонце заходить", муз. Роздольського, а на тлі хору Ніна Гончаренко деклямувала Шевченка „Осії. Глава XIУ." На закінчення хор відспівав пісню „Живи, Україно", муз. Гайворонського, під керівництвом проф. Білостоцького. Програму закінчено співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна", що його виконав хор разом з всіми присутніми. Прикраса сцени М.Новосад.

По академії голова В.Сметанюк подякував виконавцям програми та запросив на солодке з кавою, яке приготували пані з ОЖ-ОЧСУ.

В.З.

20-річчя встановлення українського єпископства в Арґентині

Цього року, 1981-го, припадає двадцять років від часу встановлення українського епископства в Арґентині. Арґентина була останньою позаокеанською країною, в якій Апостольська Столиця встановила окреме єпископство для українських вірних, що виеміґрували туди масово ще під кінець минулого століття.

Першим єпископом став український священик зі Селезіянського Згромадження о. Андрій Сапеляк, уродженець України, який виїхав на студії до Італії ще у 1937 році, де став священиком, а відтак першим ректором Української Малої Семінарії у Римі. Єпископську номінацію проголошено було 12-го серпня 1961 року, а два місяці пізніше о. Андрій Сапеляк одержав єпископську хіротонію з рук Владики Івана Бучка, Владики Гавриїла Букатка і Владики Володимира Маланчука, ЧНІ, у Базиліці св. Петра у Римі, 15-го жовтня, у Празник Покрови Пресвятої Богородиці за старим стилем. До Арґентини Владика Андрій прибув 4-го грудня як титулярний єпископ Севастополя у Тракії та постійний Апостольський візитатор українських вірних в Арґентині в рамцях тамошнього Ординаріяту для Східніх Церков.

У 1968 році Апостольського візитатора для українських вірних в Арґентині Папа Павло VI підніс до стану Апостольського екзархату з осідком у столиці Арґентини Буенос Айресі, а десять років пізніше, у 1978 році, той самий Папа підніс екзархат до гідности Епархії.

Зародком церковної організації українських вірних в Арґентині була провінція Місіонес, де поселилися масово перші українські еміґранти. Тут, в Апостолес, основано осередок української парафії ще у 1908 році; через півроку парохом був місіонар з Бразилії о. Климентій Бжуховський, ЧСВВ. Відтак через рік душпастирював о. Ярослав Карпяк з перемиської Епархії. Вкінці, обняв душпастирство о. Іван Сенишин зі станиславівської Епархії і працював аж до смерти (1926 р.) . На місце о. Івана Сенишина приїхав у 1927 році о. Степан Вапрович, також зі станиславівської Епархії. У 1935 році місіонську парафію з осідком в Апостолес перебрали отці Василіяни з Бразилії.

Українських вірних в Арґентині відвідали як Візитатори з доручення Апостольської Столиці: у 1922 році — Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький; у 1930 — Владика Константин Богачевський; у 1940 — Владика Іван Бучко. Дня 7-го вересня 1968 року Блаженніший Кардинал Йосиф Сліпий посвятив у Буенос Айресі українську катедру св. Покрови.

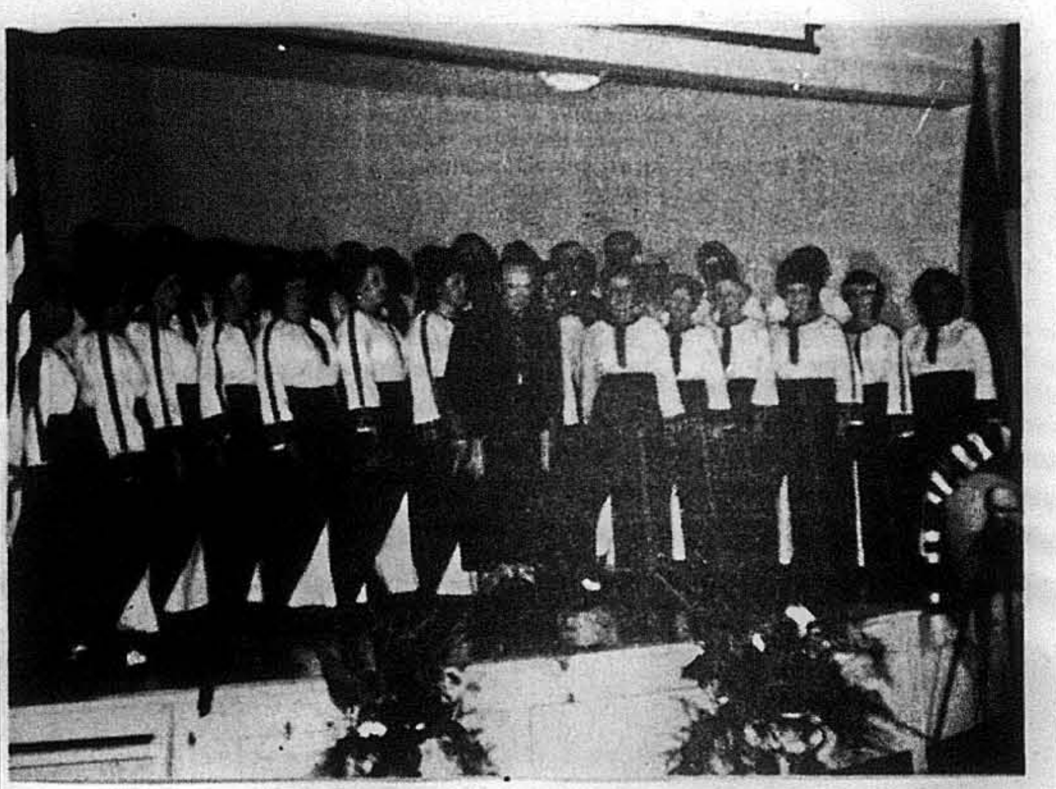
Під цю пору українська Епархія св. Покрови в Арґентині начисляє коло 120.000 вірних, скупчених у 12 канонічно „еригованих" парафіях. Їх обслуговує 20 священиків. В Епархії є численні монахині: Сестри-Василіянки, Служебниці, Катехитки Пресвятого Серця Ісусового. У Буенос Айресі розташована епархіяльна семінарія св. Андрія Апостола.

Величезна територія Епархії: ціла Арґентина та далеко віддалені від себе великі українські скупчення — на тисячі кілометрів одна вів другої — вимагають дальшого розвою церковної організації українських вірних в Арґентині, чого треба сподіватися зі зростом числа українських священиків у Епархії.

„Вісник" Апостольського Екзархату для українських вірних в Арґентині.

„Кобзар" В.Божика у Сан Дієґо

Хор „Кобзар" з маестром В.Божиком.

Відзначення роковин Тараса Шевченка у місті Сан Дієґо, Каліфорнія, у неділю, 29 березня, супроводилося мистецькою співучастю та радісною зустріччю з хором Володимира Божика „Кобзар", який прибув на урочистості із Лос Анджелесу. Українці з цього Південного міста тепло зустріли 45-членний мішаний хор „Кобзар," що розпочав свято американським гимном, далі „Заповітом" та співом кількох українських пісень на слова Тараса Шевченка.

Коротке і змістовне слово про Генія України сказав місцевий громадський діяч Олександер Нестеренко, наголошуючи вічно живі актуальні ідеї Поета, які передаються із покоління до поколінь, включаючи шестидесятників та сьогоднішніх послідовників Шевченка які караються, але не каються у застінках в'язниць і в таборах СИбіру. Яляна Олексишин, королівна української громади міста Сан Дієґо, із чуттям прочитала поему „Тополя". Бандурист Андрій Китастий у супроводі бандури виконав улюблену пісню Шевченка „Ой, піду я лугом" і „Ой, під горою".

Друга частина концерту хору „Кобзар" складалася виключно із творів Шевченка в обробці різних українських композиторів. Фортепіяновий супровід був у руках неперевершеної піяністки Лесі Куриленко-Вахнянин. Окремою прикрасою програми були сольоспіви Ліди Кеслер, Олі Івах та Юрія Вибачинського. Глядачі щедро нагороджували хористів і заслуженого мистецького керівника хору щирими оплесками. Як вислід загальної вдячности, Уляна Олексишин піднесла маестрові Божикові китицю квітів. Урочистість закінчилася загальним співом „Ще не вмерла Україна". На спільному прийнятті було висловлено хористрам та їхньому мистецькому керівникові сердечну подяку за звеличення українського Пророка Шевченка.

О.С.

Загальні збори Осередку СУМ-А в Асторії.

В суботу, 11-го квітня ц. р., тут, у власному Домі, відбулись звичайні річні загальні збори Осередку Спілки Української Молоді Америки ім. Михайла Сороки з участю біля 50-ти членів — сеньйорів і старшого юнацтва, й у приявності чотирьох членів Крайової Управи СУМ-А.

Зборами, які відкрив коротким привітанням голова Іван Вітюк, проводила президія в особах: К. Василик — голова; Марія Нестерчук — секретар; М. Футала, представник КУ СУМ-А; Олена Гентіш, голова відділу ОЖ ОЧСУ; Іван Вітюк, голова 35-го відділу ООЧСУ - почесні члени. Після обрання Номінаційної комісії, до якої увійшли: Степан Ковалівський — голова, Осип Коваль і Михайло Галатин — члени, та відчитання протоколу з минулорічних зборів Марією Нестерчук, вислухано коротких привітів з закликами до солідарности, співдружности і пожвавленої виховної й організаційної праці. Присутні зокрема з великою увагою вислухали привітання представників КУ — координатора нюйоркської округи Мирослава Футали і культурно-освітнього референта Корнеля Василика, які підкреслювали, що важливим є організувати якнайбільше молоді в ряди СУМ-А, бо там вона виховується в дусі посвяти, в дусі боротьби за привернення повних прав для українського народу.

З черги звітували члени управи Осередку: О. Коваль — організаційний, Василь Піх — касир Дому, Я. Дусанівський — касир Осередку, Т. Костриба — господар, М. Галатин — булавний юнацтва, П. Бурик — культосвітній референт, Ст. Ковалівський — голова Батьківського комітету, Марія Нестерчук — виховниця і голова І. Вітюк.

Цікавим і добре побудованим звітом був звіт булавного М. Галатина, який інформував про працю з молоддю, у якій йому допомагалили: головна виховниця М. Нестерчук, Я. Галатин, Стефанія Доляк,Оля Загнійна й інші. Він згадав про існування добре зіграного гуртка бандуристів під керівництвом В. Лехіцького, про юнацькі іспити, таборування, імпрези з участю сумівців, юнацьку коляду тощо.

За Контрольну комісію звітував ред. В. Левенець.

В окремий спосіб вшановано бл. п. Анну Вітюк, дружину голови, яка недавно померла у молодому віці.

Численні члени взяли опісля участь у дискусії і висловили свої думки до порушених у звітуванні справ. Після уділення абсолюторії уступаючій Управі обрано, на пропозицію Номінаційної комісії, нові керівні органи Осередку. Головою одноголосно обрано довголітнього активного сумівського і ТУСМ-івського діяча, теипер головного редактора журналу „Авангард" Романа Зварича, а до Управи увійшли: Іван Вітюк — заступник голови, Оля Загнійна — писар, Осип Коваль організаційний референт, Марія Нестерчук — культосвітня референтка, Ярослав Дусанівський — касир Осередку, Василь Піх — касир Дому СУМ-А, Єлисавета Боднар, Ярослав Доляк, Осип Галатин — вільні члени, Михайло Галатин — булавний юнацтва, Леся Зварич — головна виховниця, Степан Ковалівський — голова Батьківського комітету, Теодор Кострида — господар; Контрольна комісія: ред. В. Левенець, Павло Галатин, Михайло Драбик.

Після заключного слова голови, у якому він закликав усіх членів до співпраці і до збільшення членства Осередку, й обговорення справи внутрішнього контракту Дому СУМ-А, збори закінчено відспіванням пісні „Не пора".

ВІДБУДЕТЬСЯ ЯРМАРОК У МЕНОРІ

Директор зв'язків Менор Джуніор Коледжу подає до відома, що Батьківський комітет при коледжі влаштовує в суботу, 2-го травня, від год. 9-ої рано до 3-ої по полудні Ярмарок — „Флі Маркет", щоб придбати гроші на річний Фонд коледжу.

Цей добродійний ярмарок відбудеться на площі Менору. Родини, організації, колишні студенти, купці-крамарі чи поодинокі особи можуть забезпечити для себе місце за пожертвою 10 дол. (2 місця за 15 дол.). Чеки виставляти на: Manor Jr. College, P.R. Office, Fox Chase Road and Forrest Avenue, Jenkintown, Pa. 19046.

В разі дощу продаж відбудеться в кафетерії коледжу. Ті, що продаватимуть, задержують увесь прибуток з продажу .

Річні збори Відділу Комітету Українок Канади у Вінніпеґу

В середу, 11-го березня, в Домі Централі КУК відбулися річні збори вінніпеґського Відділу Комітету Українок Канади. Збори відкрила голова Марта Левицька-Костюк тихою молитвою, потім привітала колишню голову Крайової управи Віру Бучинську і всіх присутніх. Головою зборів обрану Віру Бучинську, а секретаркою — Ольгу Чемерис.

Після відчитання протоколу з попередніх зборів, звітів управи і Контрольної комісії та дискусії, на внесок Номінаційної комісії вибрано нову Управу Комітету Українок Канади в такому складі: Марта Левицька-Костюк — голова, що уступила; Докія Черевик — голова; Ярослава Паламарчук — перша заступниця голови; Ольга Коваль — друга заступниця голови; Надія Шаварська — протокольна секретарка; Стефанія Бабій — кореспонденційна секретарка; Галина Майба — касирка; Галина Онуфрійчук — референт для української преси; Галина Гафійчук — референт для англійської преси; Ольга Коваль — представниця до Жіночої Ради; Катерина Пройдун — представницю до Клюбу Добрих Сусідів; Галина Кінаш і Анна Луцан — представниці до Міжнародного Центру; Марта Левицька-Костюк і Ярослава Паламарчук — Культурно-освітній комітет: Ольга Чемерис, Анна Каптій і Стефанія Керелюк — господині; Анна Гриценко — архівістка; Анна Каптій — представниця до Інституту сліпих; Альбіна Торбяк — телефоністка; Лукія Скольна, Ольга Кулик і Софія Залозецька -- Контрольна комісія; Докія Черевик і Ярослава Паламарчук — представниці до Комітету Українців Канади.

Новообрана голова Д. Черевик висловила подяку уступаючій голові М. Левицькій-Костюк і всім членкам за їх успішну працю в минулому році та закликала до дальшої дружньої праці на користь української спільноти в Канаді.

Збори пройшли в приязній атмосфері, закінчено їх молитвою.

Галина Онуфрійчук

Вшановуючи пам'ять і замість квітів на могилу

бл. п. Климентини Зиблікевич

отримано з подякою наступні пожертви на цілі Інституту:

по 100.00 дол. — Р. Федорович;
по 50.00 дол. — В. і Л. Кострубяк, Д. і Р. Богачевський, І. Мула;
по 20.00 дол. — В. і С. Пушкар, А. Насевич, І. й О. Коровицькі, І. і М. Куземський;
по 10.00 дол. — П. і О. Клим.

Східньо-Европейський Дослідний Інститут
ім. Вячеслава Липинського у Філядельфії, Па.

ПОДЯКА

Сердечно дякую всім Друзям і Знайомим, що взяли численну участь в Панахиді за спокій душі та в поминальному обіді, в першу болючу Річницю смерти,

мого Найдорожчого і ніколи Незабутнього

МУЖА

бл. п.
Інж. ВАСИЛЯ ДМИТРЕНКА,

згадуючи Його теплими словами, як людину доброї вдачі та відданого і жертвенного українського патріота.

Панахида і поминальний обід відбулися в неділю, 5-го квітня 1981 року в церкві св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Мінн.

Горем прибита —
СОФІЯ ДМИТРЕНКО, дружина Покійного

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ПО СМЕРТІ

св. п. мґра прав
ОЛЕКСАНДРА ПАШКА

буде відправлений

М О Л Е Б Е Н Ь

на Провідну Неділю, 3-го травня 1981 року,
на Його могилі, після Богослуження,
на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПРИЯТЕЛІ

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогої мені і Незабутньої

бл. п. проф. Євгенії Храпливої

складаю 50.00 долярів
на УКРАЇНСЬКУ МЕДИЧНО-ХАРИТАТИВНУ СЛУЖБУ
в Мюнхені.

Доні п-ні Лесі Храпливій-Щур з мужем Орестом і усій Родині, моє найщиріше співчуття.

Антоніна ЗВАДЮК

Замість квітів на могилу

сл. п.
Інж. Богдана Дади Рака

складаю 50.00 дол.
на видання книги про голод в Україні при ФКУ.

Ірина ЛЮБЧАК

Українське Академічне Козацтво „Запороже" в Північній Америці

ділиться сумною вісткою,
що дня 17-го квітня 1981 року,
померла в Ню Йорку,
неактивна Козачка

бл. п.
СТЕФАНІЯ ЖУКОВСЬКА
народжена ЦИҐАНЮК

Покійна народилася на Буковині.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 22-го квітня ц. р. на цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родині Покійної висловлюємо щире співчуття.

СТАРШИНА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.
РОМАНА ЛЕВИЦЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в суботу, 25 квітня 1981 р., о год. 9-ій ранку
в парафіяльній церкві св. Йосафата
в Трентоні, Н. Дж.

Рідних, Приятелів і Знайомих прошу згадати Покійного у своїх молитвах.

Інж. ТЕОДОР ЛЕВИЦЬКИЙ

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

з глибоким жалем повідомляє,
що в середу, 15-го квітня 1981 року, відійшла у Вічність

бл. п.
ІРИНА СУДЧАК
з дому РОГОВСЬКА

представниця „Українського Історика" на Канаду та довголітня суспільно-громадська діячка і членка численних товариств.

Ближчій і дальшій Родині в Україні і поза її межами висловлюємо співчуття.

Управа Українського Історичного Товариства

З великим жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,
що 18-го квітня 1981 р. в Ню Йорку, Н. Й., несподівано, відійшла у Вічність

наша Найдорожча СЕСТРА, ТЕТА І КУЗИНКА

бл. п. мґр
СТЕФАНІЯ ЖУКОВСЬКА
з дому ЦИҐАНЮК

уроджена на Буковині, вдова по бл. п. адвокатові Ярославові Жуковському, член Центрального Об'єднання Буковинських Українців в Америці, член і довголітня секретарка УАК „Запороже" в Чернівцях і на еміграції, довголітня секретарка і член Ради Директорів Max Kade Fundation в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — у похоронному заведенню П. Яреми, Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, у вівторок 21-го квітня 1981 р., о год. 6-ій веч.

ПОХОРОН — в середу, 22-го квітня 1981 р. з православної церкви Всіх Святих, 206 Схід 11-та вул. в Ню Йорку, Н. Й., о год. 9-ій ранку на Український Православний Цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

сестра — КЛЯВДІЯ ФОМЕНКО з чоловіком ВЯЧЕСЛАВОМ
сестрінок — БОРИС КВАСНИЦЬКИЙ з родиною
кузинки:
ЯРОСЛАВА ЯРОСЕВИЧ з чоловіком АНАТОЛЕМ
ВЕРА КОЗАК
АВРОРА ТАРНОВЕЦЬКА зі сином АНАНІЄМ
кузини:
ОЛЕКСАНДЕР ОМЕЛЬСЬКИЙ з дружиною ЕВГЕНІЄЮ
ЯРОСЛАВ ОМЕЛЬСЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ
племінник — ПАВЛО ОМЕЛЬСЬКИЙ з родиною
і дальша Родина

Фестиваль молоді в Чікаго

Діти „Садочка казок" 29-го Відділу СУА під час „Фестивалю Молоді у творах Романа Завадовича", що відбувся в Чікаго 21-го і 22-го березня.

З приводу встановлення шкільного року 1980-1981 Роком Завадовича, в днях 21-го й 22-го березня відбувся в Чікаго дводенний Фестиваль молоді для відзначення 60-річчя творчої праці відомого автора й педагога Романа Завадовича. Фестиваль складався з двох частин: в суботу в залі св. Миколая йшов конкурс з грошовими нагородами тим виконавцям, які, за голосуванням членів жюрі, вийшли переможцями; в неділю, в авдиторії собору свв. Володимира й Ольги, при виповненій залі відбувся ювілейний бенкет, де виступали першуни конкурду.

Під час бенкету представники громадських організацій Чікаго й інших міст склали побажання авторові. Також прочитано резолюцію Палати репрезентантів стейту Ілліной, в якій відзначається заслуги ювілята для збереження української мови й культури. Влаштував дводенний Фестиваль Видавничий комітет творів Романа Завадовича в Чікаго.

Конкурс, оснований на текстах Завадовича, розділено на різні категорії, в яких взяло участь понад 300

Ювілят проф. Роман Завадович у товаристві Галини Грушецької — голови Видавничого комітету творів Романа Завадовича в Чікаго, під час Фестивалю Молоді. Коло них стоїть внучка проф. Романа Завадовича Руслана Завадович.

молодих змагунів у присутності сотні громадян. Всі конкуренції — мистецького типу. Програма почалася проголошенням першунів у змаганні за мистецьке оформлення афіш (три перші місця: українська щоденна школа св. Миколая, ОДУМ, Мистецький комітет СУМу-українська школа в Палатайні); за приготування радіопрограми на сім хвилин (дитячий хор „Молода Думка" за монтаж „Весна в творах Романа Завадовича); за ілюстрації п'єси (українська щоденна школа св. Миколая за „Маленький борець"). Публіка мала нагоду розглянути ці малюнки й рисунки до відкриття програми.

Наступною точкою програми було виконання пісні на слова Завадовича „Гей, ходжу я до садочку". Протягом трьох частин програми з двома перервами чергувалися виступи в таких змаганнях, як деклямації Завадовичевих віршів, інсценізацій його п'єс чи уривків п'єс, хореографії танків до будьякого з його творів, співання пісень до його слів, мистецьке читання прозових текстів.

Слід підкреслити, що всі матеріяли вибрані з літературної творчости ювілята. Було цікаво, як його казки, п'єски й вірші, оживлені жвавими жестами, звуками, барвистими сценічними декораціями й кольорами, переходили метаморфози в дитячій уяві виконавців. В своєму вступному слові Завадович назвав цих дітей своїми „перекладачами-тлумачами".

Найчарівніше було спостерігати, з якою охотою й навіть яким натхненням ці молоді люди приступили до своїх завдань; намагаючись найпереконливіше втілювати казкові образи, вони ставали справжніми акторами. Напевно важко було батькам пізнати свою рідну дитину, коли вона виступила в сценічному одязі у вигляді Снігового діда чи Янгола, Запорожця чи Князівни, або навіть Гриба, Бджілки, Рака чи Гребінця.

Фестиваль дав громаді особливу нагоду не тільки вшанувати Романа Завадовича за його довголітню відданість молоді, а теж і переконатися про образотворчу силу літератури. Саме змагання показало, що в дітей є здібність уявляти зорово слова тексту. Велика заслуга фестивалю полягає в тому, що він допоміг усім з'ясувати першорядне місце мистецтва у вихованні молоді.

Крім уже згаданих першунів, нагородженими були такі школи й молодечі організації Чікаго: 1). За мистецьке виконання віршів — Мистецький комітет СУМ-українська школа в Палатайн („Три букви") і щоденна школа св. Миколая („Україна в віршах"); 2). За спів-дитячий хор „Молода Думка" („Пісня рідної землі", „Гість у дім") і „Рідна Школа" 2-га кляса („Пісня звірів", „Пісня квіток"); 3). За хореографію танку — українська школа балету й народно-сценічного танцю при парафії свв. Володимира й Ольги („Як гриб Гоцу налякав") і школа українського народного балету при осередку СУМ ім. Павлушкова („Привіт матусям"); 4). За переклад твору на англійську мову - Пласт („Карпатський чарівник"); 5). За мистецьке оформлення й виконання п'єси — Пласт („Чорний Долько") і українська школа при парафії св. Андрія („Ангел на землі"); 6). За мистецьке читання прози — дитячий хор „Молода Думка"(„Крижана усмішка" — монтаж з прозірками).

Галина Грушецька, голова комітету, з власної ініціятиви запроєктувала фестиваль. Роман Заяць, секретар, виконав нелегкі організаційні обов'язки. Слід підкреслити велику працю, яку вклали всі члени Видавничого комітету в організацію цього дводенного фестивалю.

Дуже важливе те питання, що в своєму слові поставив Завадович: „Що станеться, якщо молодих письменників не буде?" Теоретично цю складну проблему розв'язати не можливо. Ми всі повинні присвятити більше часу й енергії, як це зробив Видавничий комітет творів Романа Завадовича в Чікаго, щоб відкрити українським дітям щонайширше поле мистецько-літературної діяльности.

Марта Кухар

Д-Р ПЕТРО МІРЧУК ВИДУЖУЄ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Із родинних кіл повідомляють, що д-р Петро Мірчук відомий громадський та політичний діяч — перейшов у середу, 1-го квітня, ц.р., у філядельфійському шпиталі, операцію шлунка. Операцію перевів д-р Василь Саляк і пацієнт, перебуваючи під дбайливою опікою цього лікаря та д-ра Миколи Войтовича, поволі видужує. Лікарі сподіваються, що д-р Мірчук зможе небавом вернутися додому.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД у Східній Німеччині розпочав заходи для зміцненого „протиставлення зовнішній, або внутрішній атаці". Заяву про це опублікував прем'єр Східньої Німеччини Віллі Штоф, який висловив побоювання, що події в Польщі можуть викликати ферменти також у Східній Німеччині. Не називаючи Польщі по імені, Штоф заговорив про „загострення клясової боротьби в деяких сусідніх країнах" та про потребу зміцнити заходи в цій ситуації, щоб „зберегти соціялістичний уряд і соціялістичні здобутки". Прем'єр Штоф звернув особливу увагу на потребу обнизити консумпцію різних дібр, зменшити довіз харчів, а піднести продуктивність робітників. Він признав, що східньонімецька господарка вимагає великих змін, і тому треба буде пересунути робітників з одних фабрик і ділянок на другі, але на це немає ради. Так само, на його думку, Східня Німеччина мусить здобути самовистачальність у продукції харчів.

У ФОРТ ЧЕФФІ ПЕНСИЛЬВАНІЯ, кубинські втікачі знову звели фізичний бій з поліцією і охороною переселенчого табору у якому кільканадцять осіб були поранені. Між втікачами вибухають дуже часто бійки з ужиттям холодної зброї, а коли поліція інтервенює, кубинці обкидують поліцистів камінням й іншими предметами. Служба Іміграції і Натуралізації застоновляється тепер на розв'язуванні цього переселенчого табору у якому все наново вибухають зворушення, і переселення втікачів малими групами до інших подібних таборів

Еміґрантська...

(Продовження зі стор. 2)

кий договір, багатство наукових і мистецьких сил, — все це вирує у повоєнному Львові. Спогад автора про його побут в школі Новаківського, жмут світла на постаті Січинського, Ковжуна, Свєнціцького, Огієнка, Самійленка, Раковського й інших, а над ними — про маєстатичну покрову Митрополита Андрея Шептицького — все це спогади для одних, камінці до історичної мозаїки для других.

Кінчаються спогади виїздом до Бельгії на студії, на працю до Франції та змаганнями за втримання при житті української родини.

Кирило Мазур сьогодні вже на пенсії, йому понад 80 років, але він не тільки написав і зредаґував цих 216 сторінок своєї книжки, але далі працює на громадському полі діловодом касових книг, реєстратором у бібліотеці чи членом управ різних товариств. Життєве змагання для нього, як і для багатьох українців, уреветься тільки з життєвою ниткою. Туга за Україною в нього не зникає, а ця книжка спогадів є не тільки тривалим пам'ятником про його життя, але теж його вписом у живу пам'ять бібліотек.

Н.Н.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 25-го КВІТНЯ 1981 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Тараса Шевченка 42-ий Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься чл. взяти участь. На Річних зборах перебрав обов'язки фін. секр. Іван Блиха і в справі плачення вкладок треба до нього звертатися. Його адреса: 82 Hartman Ave., Garfield, N.J. Тел.: (201) 478-3554. — В. Марущак, рек. секр.